

XXIV. ÉVFOLYAM 1. SZÁM 2014.

ZeneSzó

A MAGYAR KÓRUSOK ÉS ZENEKAROK SZÖVETSÉGE - KÓTA LAPJA

**ISTEN ÉLTESSE SZŐNYI ERZSÉBETET
SZÜLETÉSNAPJA ALKALMÁBÓL!**

Ünnepre jöttünk (Kovács Mária)	3-4. oldal
Nyitókonzert (Hraschek Katalin)	5. oldal
Mindszenty Zsuzsanna köszöntője a Zeneakadémián	6-7. oldal
A zenei nevelés ünnepe a Zeneakadémián (Farkas Erzsébet)	7-8. oldal
Csodák pedig vannak (Kocsis Klára)	8-9. oldal
A Magyar Kultúra Napja 2014 Veszprém (Dr. Mindszenty Zsuzsanna)	10. oldal
Búcsúzunk Gerenday Endrétől (Bonivárt Attila) Gerenday Endre életrajza	11-12. oldal
Énekeljetek az Úrnak új éneket! (Ordasi Péter)	13-14. oldal
Először osztották ki a Guttman Mihály-Díjat a Romániai Magyar Dalosszövetség (RMD) közgyűlésén (Nagy-Hintás Diana)	14-15. oldal
A szegedi kórusélet 150 éve (Márkusné Natter-Nád Klára)	15-17. oldal
Egy kis technika... 99 (Dr. Bruckner Adrienne)	17. oldal
ZeneSzó - 2013 XXIII. Évfolyam Cikkék és kottamelléletek (Kovács Mária)	18-19. oldal
Felhívás továbbképzésre (Dr. Bruckner Adrienne)	19. oldal
Felhívás- Keszthelyi Reneszánsz és Barokk Napok kurzusai	20. oldal

KÖSZÖNTJÜK ÜNNEPELTJEINKET

Szőnyi Erzsébet zeneszerző, karvezető, zenepedagógus 90 éves 1924. 04. 25.
Dr. Mindszenty Zsuzsanna karnagy, zenepedagógus, a KÓTA elnöke 60 éves 1954. 05. 09.
Kovács Mária zenepedagógus, karvezető, újságíró 60 éves 1954. 02. 24.
Csemicz Miklós zeneszerző 60 éves 1954. 03. 16.
Gulyás Dénes operaénekes 60 éves 1954. 03. 31.
Serei Zsolt zeneszerző, karmester 60 éves 1954. 04. 03.

Sok szeretettel gratulálunk, további munkájukhoz jó egészséget kívánunk!

ÉVFORDULÓK

100 éve született **Vargyas Lajos** (1914. február 1.)
 150 éve született **Richard Strauss** (1864. július 11.)
 175 éve született **Mogyeszt P. Muszorgszkij** (1839. március 21.)
 200 éve született **Egressy Béni** (1814. április 21.)
 . . . . .
 5 éve halt meg **Ilosfalvy Róbert** magyar operaénekes 2009. 01. 06.
 20 éve halt meg **Czifra György** zongoraművész 1994. 01. 17.

100 éve született **Vargyas Lajos** magyar néprajz- és népzene kutató
 1914. 02. 01.

170 éve született **Munkácsy Mihály** magyar festőművész
 1844. 02. 20.

45 éve halt meg **Ernest Ansermet** svájci karmester 1969. 02. 20.
 85 éve született **Vujicsics Tihamér** zeneszerző, népzene kutató
 1929. 02. 23.

180 éve halt meg **Edward Elgar** brit zeneszerző 1834. 02. 23.

40 éve halt meg a párizsi Notre Dame orgonistája **Pierre Cochereau** francia orgonista, zeneszerző, pedagógus
 1974. 03. 05.

105 éve született **Dr. Nádasi Alfonz** bencés szerzetes, tanár,
 Kodály Zoltán munkatársa 1909. 03. 21.

175 éve született **Muszorgszkij, Mogyeszt Petrovics** születése
 1839. 03. 21.

200 éve született **Ybl Miklós** magyar műépítész 1814. 04. 03.
 170 éve született **Erkel László** magyar zongoraművész, karnagy
 1844. 04. 09.

200 éve született **Egressy Béni** magyar zeneszerző, a Szózat
 megzenésítője 1814. 04. 20.

450 éve született **William Shakespeare** angol költő, drámaíró,
 színész 1564. 04. 21.

75 éve született **Pertis Jenő** magyar zongoraművész, zeneszerző,
 Erkel Ferenc-díjas 1939. 04. 21.

85 éve született **Kokas Klára** zenepedagógus, zenepszichológus
 1929. 04. 24.

„ÜNNEPRE JÖTTÜNK ...”

A születésnapra kapott virágok illata után csukott szemmel is odatalálnék Erzsi néni lakásához. Nekem folyton Kerényi György magyar szövege jut az eszembe, amikor a születésnap előestéjén, a Zeneakadémián rendezett koncertre gondolok:

*Ünnepre jöttünk zengő énekszóval,
Hadd szóljon orgona s a szárnyaló dal!*

Hiszen itt ez történt, énekszó és orgona köszöntötte 90. születésnapja alkalmából Szőnyi Erzsébet zenepedagógust, zeneszerzőt, számos hazai és külföldi elismerés és díj birtokosát.

A zeneakadémiai hangverseny a születésnap előestéjén egyike volt a kerek évfordulóra rendezett ünnepségeknek: legelsőnek a Magyar és Nemzetközi Kodály Társaság köszöntötte fel, másnap a Felső-krisztinavárosi templom, május 9-én a FÉSZEK Művészklub, 10-én a MOM Kultúrház, 11-én a törökbálinti Szőnyi Erzsébet Zeneiskola és 18-án a Magyar Művészeti Akadémia a Vigadóban. Nem feledkeztek meg Debrecenben, Kecskeméten és Szegeden sem Szőnyi Erzsébet születésnapjáról.

Ha diákkoromban, Szőnyi Erzsébet tanítványaként azt a jóslatot hallom, hogy szeretett tanárunkkal 90 éves korában riportot csinállok, nem hiszem el. Most a jubileumi születésnap közelében szemben ülök egykori tanárossal, aki ismerősen energikus, fiatalos, és keresem a szavakat.

Visszatekintve az elmúlt 9 évtizedre, a tevékenységekből csak idézhetünk, de talán ez is bepillantást enged a gazdag életműbe.

Bizalmasnak hat, hogy Erzsi néninek szólítom, de én így szoktam meg, s ha megengedi, itt a riportban is kitartanék szokásomnál.

- Tudom, hogy útjának egyengetője B. Sztojanovits Adrienne, majd Kodály Zoltán volt, de ne szaladjunk ennyire előre. Mi volt az első élmény, ami a zenepedagógia felé irányította Erzsi nénit?

- Bizonyára Sztojanovits Adrienne példája és az a zenei tevékenység, amit én már folytattam, mint diák. Kísértem az iskola énekkarát, vezényelgettem, volt saját kamarakórusom, szerveztem zenei önképzőkört, ami addig nem volt az iskolában. Azok az iskolatársak, akik érdeklődtek a zene iránt, így tömörültek, ebből előbb-utóbb kamarakórus is lett. Repertoárunk Adi néni keresztül Bartók és Kodály kórusaira összpontosult. Ezek a társaim, akikkel itt együtt muzsikáltunk, fejből tudták a két nagy magyar zeneszerző kórusait, és bármikor előadhatták akár vezénylés nélkül is. Így kialakult egy olyan légkör, ami engem arra indított, hogy ez egy gyönyörű pálya, és ezen kéne maradni.

- Azt hiszem, ez így sikerült, sőt, aztán „ki tetszett nőni Magyarországot”. Ez hogyan történt?

- Ez egészen véletlenül történt, egy külföldi meglátta az órámat, ami már zeneakadémiai tanítás volt. Ez a nemzetközi zenei vonal már a főiskolai tanításom idején indult el. De konkrétan az '50-es évek végén - '60-as évek elején kapcsolódtam a Nemzetközi Zenei Nevelési Társaság (ISME) munkájába, spontán kíváncsiságból és érdeklődésből, és ott tartottak: beválasztottak a vezetőségbe. Ennek az eredménye

lett, hogy az ISME Budapesten tartotta konferenciáját 1964-ben. Közvetlen előzménye az volt, hogy a '60-as évektől már külföldiek látogatták az órámat. Így ismertté vált az a fajta tanítási módszer, amit aztán később nagyon sok helyen átvettek Amerikában, Ausztráliában, Japánban, sőt, utóbb már Kínában is, természetesen Európában nagyon sok helyen.

- Amikor a tengerentúli sikerek egymást követik, nem fájdalmas-e látni azt, hogy itthon mi történik?

- De fájdalmas. Csak egy remény van, hogy mint az életben, úgy itt is vannak hullámhegyek és hullámvölgyek. Most hullámvölgyben vagyunk, de talán egyszer elkezdünk kapaszkodni fölfelé. Az biztató, hogy külföldön sok helyen átvették módszerünket. Magyar tulajdonság, hogy általában az jobban tetszik, amit külföldön csinálnak, és hátha az nekünk is jó, és „visszatanuljuk” azt, amit valójában itt fedeztek föl.

- Emlékszem, a IV-es terem ajtaján többször fogadott az a felirat, hogy szolfézs órára menjünk a Tanácsterembe. Itt külföldiek vettek körül bennünket, sokszor egyszerre angol, francia és német földről. Ilyenkor négy nyelvű (!) tanítást kaptunk. Erzsi néni olyan könnyedséggel kalandozott az angol, a francia, a német és miattunk a magyar zenei szaknyelv között, hogy szinte észrevehetetlen volt.

Gondolom, világszerte rengeteg ismeretség, barátság is szövődött így.

- Elsősorban valóban szakmai kapcsolatokon át vezetett az út a barátságokhoz. Általában előbb-utóbb barátságba kerül a szakmai érdeklődő azzal, akitől ellesi a szakmai fortélyokat. Ahogy telnek az évtizedek egyszerre csak azon veszem észre magam, hogy már több mint 40 éve vagyok kapcsolatban x, y vagy z személlyel, mert nem adom föl, és szoktam válaszolni a leveleikre, fogadom őket, ha Magyarországra jönnek. Jönnek is elég sokszor, úgyhogy ez a kapcsolat szakmai és baráti szinten egyaránt folyik.

- Ezt tapasztalhattuk itt a hangversenyen is, ahol ismerős külföldi arcok nem kis számban tűntek fel.

A zeneszerzés hogyan kezdődött? És hogyan jutott rá idő a téméd zenepedagógiai elfoglaltság mellett, ami a zenepedagógiai művek megírásától a külföldről Magyarországra hosszabb-rövidebb időre látogató idegenekkel való törődésig rengeteg helytállást kívánt.

- Fiatal korban kezdődik a zeneszerzéssel való kapcsolat, énnám is gimnazista éveimben indult. Próbálok visszagondolni arra, hogy volt Sztojanovits Adrienne-nek egy ritka szokása: az énekórákon, amikor ismerkedtünk a dallamokkal és elemeztük a műveket, adott néha olyan feladatot, hogy 2-4 ütemes dallamokat kellett írni. Én 10-től 18 éves koromig az ő tanítványa voltam, lehet mondani, hogy 3.-4. osztályos gimnazista koromban kezdődött, hogy ilyesmiket is csináltunk az énekórákon. Ez aztán természetesen folytatódott abban az irányban, hogy a zongoratanulmányaim folytán – amivel előrehaladván egyre bonyolultabb műveket tanultam – eszembe jutott, hogy bizonyos gondolatokat próbáljak zongorán kifejezni és leírni. Ugyanez vonatkozott az énekkarra is, amivel aktív kapcsolatom volt, mint említettem. Írtam olyasmit, amit ők énekelhettek, elsősorban népdalfeldolgozásokat. Akkor még a népdal is annyira „új” volt, emlékszem, Sztojanovits Adrienne bevezette, hogy népdalokat énekeljünk Kodály és Bartók gyűjtéséből, akár még zongorakísérettel is, amit 6. osztályos koromban már én láttam el. Voltaképpen ezek a kompozíciók indították el a fantáziámat, és nem csak elgondoltam a dallamokat, hanem le is írtam őket.

- Most a templomi hangverseny misén elhangzott művek mikortájt születtek?

- A „Magyar mise” bevezetése a liturgiába nem túl régen történt. Inspirált engem, hogy kellene egy magyar misét írni. Bevallom őszintén, hogy mindez szabályszerűen a Rózsák terén álló templommal volt kapcsolatban, ami Szent Erzsébetről van elnevezve. Ott énekeltek először ezt a misét, amelynek a címét Bárdos Lajos találta ki. Ő, mint az OMCE (Országos Magyar Cecília Egyesület) vezetője ugyanis megnézte a zenei kéziratokat, és az ő véleménye alapján engedélyezték liturgikus használatát. Addig ez csak „Magyar mise” volt, és Bárdos tanár úr ráírta, hogy „Szent Erzsébet mise”. Speciális kézirat, amin az ő kézírása is rajta van, jellegzetes betűi felismerhetőek.

- Ez így aztán a Szent Erzsébet templomban hangzott fel először?

- Igen, de nem csak a kórus énekelte, hanem kivetítették, és éveken keresztül énekeltek a hívekkel együtt. Ez *Rakusz Ferenc* karnagy érdeme, akivel azóta is nagyon szoros kapcsolatban vagyok. Habár földrajzilag messze vagyok a Rózsák terétől itt Budapesten, de a Szent Erzsébethez való kötődés miatt, és azért, mert a misét ott énekeltek, eszmeileg mégis közelséget érzek. Egyébként akkor ott plébános a mostani székesfehérvári megyéspüspök, Spányi Antal volt.

- A Felső-krisztinavárosi templommal mikor és hogyan alakult ki a kapcsolata Erzsi néninek?

- Gyerekkorom óta tart ez már, 6 éves koromban költözünk oda, és utána alakult az az egyházközség és épült fel a templom (1940). Az alapkövetéssel és a téglajegyekhez a szüleim is hozzájárultak, úgyhogy átadtam a templom múzeumának azt a téglajegyet, amit megőriztünk évtizedeken át. Miután ott éltem abban a körzetben, minden egyházi-családi esemény, tehát akár az esküvőm és a gyerekeim keresztelője is ehhez a templomhoz kötött. Sőt, az unokáim ott ministráltak, amikor még kisebbek voltak, de az idősebbik unokám

most is foglalkozik a kisebb ministránsokkal, mint a fiatalok dékánja. Így természetes volt, hogy egy ilyen alkalommal ők lépnek „szolgálatba”. Azzal a kórossal is jó a kapcsolatom, vezetőjük, *Tökés Tünde* tanítványom volt a Zeneakadémián.

Az ott elhangzott „Salve Regina” kezdetű motettát vegyeskarra nekik írtam át, tehát az erre az alkalomra készült, hogy ott megszólalhasson. Ezzel művel kapcsolatban megint Bárdos Lajosra kell utalnom, mert ezt a motettát az ő emlékére a debreceni Bárdos Lajos Leánykarnak, és alapító-karnagyuknak, Szesztay Zsoltnak írtam eredetileg, és ők is mutatták be. Itt viszont vegyeskar énekel, arra gondoltam, hogy Mária-motettát mindig lehet a misén énekelni, pl. felajánláskor, hát elkészítettem egy vegyeskari változatot az ő kedvükért.

- Jó volt látni és hallani, hogy ez egy nagy, arányos együttes, akik nem alkalmilag társultak, hanem képzett hangú, nagy repertoárral rendelkező templomi énekkar.

Mit tetszik fontosnak tartani, amit mindenképpen az olvasók lelkére kéne kötni?

- Vissza kell utalnom a beszélgetésünk kezdeti gondolataira, amikor a hullámhegyekről és hullámvölgyekről volt szó. Az évforduló kapcsán is tapasztalom, hogy nagyon komoly és nagyon szép munka folyik bizonyos területeken, kórusoknál, zeneiskolákban, hivatásos képzésben is, viszont nem kap elég sajtót, a média nem foglalkozik vele eleget. A másik része persze az, hogy kellene egy kicsit több pénz. Azt látom, hogy általában az emberek 90%-a lelkesedésből és odaadásból dolgozik, és nem a pénzért, mert az rettentően kevés. Nagyon remélem, hogy közeledünk a „hullámhegyhez”.

- Elsősorban a KÓTA és a ZeneSzó, de inkább ország-világ nevében kívánok további termékeny éveket, nagyon jó egészséget, remélve, hogy egy következő jubileumon megint találkozhatunk! Isten éltesse Erzsi néni!

Kovács Mária

NYITÓKONCERT

2014. április 23-án este, az Avilai Nagy Szent Teréz templomban került megrendezésre a Nemzetközi Zenepedagógiai Szimpóziumot nyitó hangverseny. Tekintettel a két ragyogó karnagyra és nagyszerű kórusaikra, nagy várakozással tekinthettünk e koncert elé.

A templom is szép, ünnepi fényben ragyogott, a Pollack Mihály tervezte oltárt fehér liliomok és cala virágok ékítették.

A Ceglédi Kossuth Lajos Gimnázium Leánykara műsorának első száma Caccini: Ave Maria című műve volt. Népi ihletésű ruhájukban, énekelve vonultak be a lányok. Az énekes felütést követően Móczár Gábor, az Európai Kóruszövetség – Europa Cantat (ECA-EC) elnöke, a Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége –KÓTA társelnöke köszöntötte a megjelenteket, úgy is, mint a Nemzetközi Zenepedagógiai Szimpózium egyik fő szervezője. Magyar és angol nyelvű, gördülékeny, kedves, lényegre törő megfogalmazásával röviden be is mutatta az első fellépő kórust.

Soltészné Lédeczi Judit Liszt-díjas karnagy vezényletével Franz Biebl két kórusos Ave Maria-ja után Telemann üdítő, sokszor mixtúrás Alleluja-ja hangzott fel. E műben is, mint a koncerten még máskor is, zongorán közreműködött Fazekas Zsuzsanna. E művet követően az elektronikus hangszer zongora regiszterét az orgona regiszter használata váltotta fel. Karai József: A madarak éneke című művében egy katalán népdalt dolgozott fel. Szép hangú szólistát hallhattunk megszólalni, a kórus pedig finom ringással is kísérte költői finomságú éneklését. Náluk ez sohasem külsőséges, hanem a természetes zenélés velejárója. A műsor gondos összeállítását dicséri, hogy, tekintettel a nemzetközi közönségre, a katalán dallamot követően egy dél-amerikai népdalfeldolgozás következett. E mű előadásakor is egyégy forrt a kórus és karnagya gyorsításkor, lassításkor. S elérkezett a dramaturgiai csúcspont, a magyar népdalcsozor előadása. „Vettem violát” – hallottuk már sokszor, de e kórus előadásában a művek mindig újjászületnek, s a népdalcsozor előadásakor is teremtő egyszerűséggel énekel mind a négy szólista, s a kórus is. Gyönyörű a csozor összeállítása, nem tör zajos sikerre, nélkülöz minden hatásvadász elemet. Mégis hat! A gyönyörű hajlításokkal, a bővített szekundok izgalmával, az átélt éneklés hevével. S az utolsó népdal utolsó versszaka, tutti unisono, vezénylet nélkül hangzott el. Gyönyörű volt a folytatás is, Kodály Zoltán: Esti dala. Veljo Tormis: A dal születése című művének előadása ugyancsak emblematikusan kötődik e kórusához. Újabb szólistákat hallottunk, s a zene úgy bontakozott ki, mint egy gazdagon terített asztal; majd tisztult le, a lehető legegyszerűbb állapotba. Az utolsó műszám Mary Linn Lightfoot: Dona nobis pacem című kórusműve volt. Itt a templomban körbeállva énekeltek a lányok. Micsoda lelki szálak kötik össze kórust és karnagyát! A ragyogó kórus, mely rengeteg nemzetközi és hazai tróféával büszkélkedhet, az iskolában nem kap kiemelt zenei képzést. Heti egy énekórájuk van. Tagjai ceglédi és környékbeli lányok, akik az éneklés szeretetért járnak kórusba. Mesterük, Soltészné Lédeczi Judit azután a legnagyobb magaslatokra juttatja el őket. Ezen az estén a Liszt-díjas karnagy és együttese elsősorban lírai énjét ragyogtatta fel. Köszönjük a felejthetetlen élményt!

Móczár Gábor összekötő szavaiban kifejtette, hogy a ceglédi

leánykar az iskolában folyó zenei nevelés egy átlagon felüli példája, a koncert második felének főszereplői pedig az iskolából kinöve maradtak együtt. Összetartó erejük ugyancsak a lelkesedés, az éneklés művészi szintre juttatása és a karnagyuk, Szebellédi Valéria Liszt-díjas karnagy iránt érzett tisztelet és szeretet.

A Vox Caelestis Vegyeskar hatalmas műsora

Tomas Luis de Victoria: O quam gloriosum című művének megszólaltatásával kezdődött. Ezt követően Gabriel Fauré csodás műve hangzott fel, romantikus hullámzással. A kórus partnere a zongoránál

Horváthné Patak Mária volt. Hatalmas lendülettel hangzott el Kocsár Miklós kórus remeke, a „Hegyet hágék”. A zenei palettát tovább bővítette Francis Poulenc művének megszólaltatása: „Quem vidistis pastores”. A kortárs szerző, Eric Whitacre: Lux Aurumque című műve igazi csemege. Nagyon koncentrált előadást igényel a nem egyszerű zenei szöveget. Nagyon széles az a dinamikai skála is, amelyet be kell járnia az előadóknak. Az énekesek, karnagyuk varázsló inspirálásával ki-be töltötték a hangzó teret. Finom lélegzéssel szólalt meg ezután Orbán György: Ave verum corpus című alkotása. Sokáig őrizzük a gyönyörű, hosszú záróhang emlékét. Gyönyörű volt R. Thompson: Alleluja című művének hangba költése és a koncert méltó befejezése volt Kodály Zoltán: A 114. genfi zsolttár című művének nemes erőt sugárzó megszólaltatása is. Orgonán közreműködött: Horváth Márton Levante. A közönséget méltán nyugtázta le e nagy jövő előtt álló kórus hangzása, a művek ragyogó megszólaltatása, s a karnagy bombasztikus ereje. A nagy elismerést a kórus a közönséget körbe álló énekléssel köszönte meg.

A közönség nagy öröme, két eltérő alkalmú művész két kitűnő kórusával, felejthetetlen estével nyílt meg a Nemzetközi Zenepedagógiai Szimpózium. Alig tudtunk elszakadni a zenétől és egymástól: a kellemes tavaszi estében még sokáig állt a lelkes hazai és külföldi hallgatóság a templom előtt.

Hraschek Katalin

MINDSZENTY ZSUZSÁNNA KÖSZÖNTŐJE A ZENEAKADÉMIÁN

A Liszt Ferenc Zeneakadémián, 2014. április 23. és 27. között "Hogyan lehet az éneklés mindenkié?" címmel Nemzetközi Pedagógiai Szimpózium került megrendezésre az éneklés pedagógiai szerepéről, a Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége szervezésében az Európai Kórusszövetség - Europa Cantat, a Liszt Ferenc Zeneakadémia, a Magyar Kodály Társaság, és a Magyar Muzsikus Fórum együttműködésével. A Szimpózium keretében, április 24-én a KÖTA ünnepi szerzői esttel köszöntötte Szőnyi Erzsébetet 90. születésnapja alkalmából.

Tisztelt Szőnyi Erzsébet Tanárnő,
kedves Erzsi néni!

A Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége nevében állok most itt, de azt hiszem, hogy a teremben lévő valamennyi résztvevő nevében is mondhatom ezt a köszöntőt. Rokonok, barátok, kollegák, volt tanítványok, ismerősök és tisztelők, magyar és külföldi vendégek gyűltek össze ma, hogy Szőnyi Erzsébet Tanárnő 90. születésnapjának előestéjén köszönthessük őt itt Zeneakadémia épületében, ahol évtizedeken keresztül sok generációnak adta át tudását, tapasztalatát. Egy nagy nemzetközi Zenei Nevelési Szimpózium első napja a mai, és azt remélem, hogy ez valóban a legméltóbb alkalom arra, hogy a magyar zenei nevelés ikonikus alakját, Szőnyi Erzsébetet- Kossuth díjas zeneszerzőt, zenepedagógust, a Zeneakadémia volt tanszékvezető egyetemi tanárát együtt ünnepeljük.

90 év nagy idő, még egy átlagos életben is rengeteg esemény lehet, hát még, ha egy ilyen különlegesen tevékeny muzsikusi, pedagógiai, és termékeny zeneszerzői életútról van szó.

Szőnyi Erzsébet pályájának kezdete nagyjából egy időbe esik a Kodály Zoltán által megálmodott magyar zenekultúra ígéretes kibontakozásával.

A Szilágyi Erzsébet Leánygimnázium harmincas évek-beli szerepe vitathatatlan a Kodályi elvek korai megvalósításában- Sztojanovits Adrienne kiváló tanár, karnagy kisugárzása, munkája volt az első döntő útmutatás Szőnyi Erzsébet számára. Az ezt követő Zeneakadémiai tanuló évek alatt többek között olyan nagy egyéniségek tanították, mint Viski János, Bárdos Lajos, Vásárhelyi Zoltán, Szabolcsi Bence, Weiner Leó, Ferencsik János, és ez az időszak meghozta a legfontosabb, az életre szóló kapcsolatokat Kodály Zoltánnal is, és az ő nevéhez fűződő szemlélettel. A Zeneakadémia elvégzése után a párizsi Conservatoire növendékeként Tony Aubin-nál, Nadia Boulanger-nál, illetve Olivier Messiaen-nál tanult. 1948 és 1981 között 33 éven át- ebből 21 évig tanszékvezetőként nevelte, tanította az énektanárokat és karvezetőket generációit. Azt hiszem, hogy itt a Zeneakadémia Nagytermében ma sokan vannak, aki részesülhetett abban a szerencsében, hogy növendékei lehettek. Büszkén mondhatom, hogy én is az ő kezei közül kerültem a pályára.

Zeneszerzői munkásságának egy része is nagyban kötődik a zenei nevelési tevékenységéhez.

Talán a kórusirodalom a leggazdagabb, de kamarazeneje, színpadi művei is nagyon jelentősek. Külön kiemelném – ezen belül a gyermekeknek kom-

ponált – a korosztályi sajátosságokat maximálisan figyelembe vevő, remek humorérzékkel és dramaturgiával megkomponált műveit. De hibát követnénk el, ha pusztán ezek alapján alkotnánk képet erről a rendkívül színes, nagy szakmai tudásról bizonyosságot adó, szuverén hangvétellű zeneszerzői világról. Líraiság és ugyanakkor drámai érzék, hagyományörzés, és nyitottság az új felé- ez hozza létre azt a senki mással össze nem cserélhető sajátos zenei világot, amely Szőnyi Erzsébet darbjait jellemzi.

Zenei közéleti tevékenysége is páratlanul színes, szinte nem is lehet felsorolni mindazokat a magyarországi és nemzetközi fórumokat, ahol Kodály zenei nevelési elveit magyarázta, népszerűsítette, és az idők folyamán azokat továbbgondolva világszerte sokaknak döntő impulzusokat adott a zene és nevelés témakörében. Csak néhányat említenék a teljesség igénye nélkül: A Zenei Nevelés Nemzetközi Társasága- az ISME, a Magyar és Nemzetközi Kodály Társaság, a francia Kodály Társaság, a Magyar Muzsikus Fórum, a Bárdos Lajos Társaság, a KÓTA munkájában vezető szerepet töltött be, 1992 óta a Magyar Művészeti Akadémia tagja, és még számos más külföldi és magyar szervezet dicsekedhet az ő jelenlétével. Díjait is nehéz lenne mind elsorolni, hadd emeljem ki közülük a Liszt és Erkel díjat, a Bartók-Pásztory díjat, a 2010-ben megkapott Kiváló Művészi kitüntetést, a 2004-es Magyar Örökség díjat, és talán a legrangosabbat: 2006-ban Kossuth díjjal tüntették ki!

A mai jeles napon szerzői esttel ünnepeljük Szőnyi Erzsébet tanárnőt, melynek műsorát ő maga álmodta meg. Mi, az előadók nagy megtiszteltetésnek érezzük, hogy az ő elképzelései szerint valósíthatjuk meg a hangversenyt.

Tisztelt Tanárnő, kedves Erzsi Néni! Engedje meg, hogy valamennyiünk nevében jó egészséget, jó kedvet, alkotó erőt, és legfőképpen Isten áldását kívánjuk 90. születésnapja alkalmából!

A ZENEI NEVELÉS ÜNNEPE A ZENEAKADÉMIÁN

Az emberi erőforrások minisztere Balog Zoltán Pro Cultura Hungarica díjjal tüntette ki Elisabeth McLaughlin Moll amerikai zenepedagógust. A díjat Hammerstein Judit kulturáért felelős államtitkár adta át 2014. április 24-én. Laudációt mondott Dr. Ittész Mihály, a Magyar Kodály Társaság elnöke.

A Hogyan lehet az éneklés mindenkié? című nemzetközi zenepedagógiai szimpózium keretében, a kilencvenéves Szőnyi Erzsébet tiszteletére rendezett gálakoncerten **Pro Cultura Hungarica** díjjal tüntették ki *Elisabeth McLaughlin Moll* amerikai zenepedagógust.

A rangos elismerést Kodály Zoltán zenei nevelési eszméinek alkalmazása és népszerűsítése miatt érdemelte ki az amerikai zenepedagógus. Elisabeth McLaughlin Moll 1966 óta több amerikai egyetemen, többek között a Pittsburgh-i Duquesne Egyetem zenei tanszékén tanított a magyar metódus szerint. A zenepedagógus elvülhetetlen érdeme az is, hogy a kecskeméti Kodály Intézet Zenepedagógiai Archívuma számára feldolgozta Forrai Katalin szakmai hagyatékát, aki a kodályi koncepció óvodai nevelésben történő alkalmazásában vitt úttörő szerepet.

„23 éves voltam, amikor először elindultam Magyarországra, mondhatnám gyerekként. Egy szót sem tudtam magyarul, amikor eljöttem két évre. Ferihegyen – mert akkor még így hívták a repülőteret – Szőnyi Erzsébet várt. Avval a pillanattal kezdődött hosszú és csodálatos kapcsolatom a magyar emberekkel és Magyarországgal. Őszintén mondom, hogy onnantól bárhová is mentem Magyarországon, Miskolctól Kazincbarcikán és Szombathelyen

Hammerstein Judit kulturáért felelős államtitkár és Elisabeth McLaughlin Moll

át Káplánszentkeresztig mindig azt az igazi magyar lelket találtam. Ezért különösen meg vagyok hatva, hogy a magyaroktól ezt a kitüntetést kaptam” – köszönte meg tökéletes magyarsággal

Elizabeth McLaughlin Moll a Pro Cultura-díjat április 24-én a Zeneakadémián. Az elismerést az emberi erőforrások minisztere adományozta az amerikai zenepedagógusnak a Kodály-módszer népszerűsítése érdekében végzett, több mint négy évtizedes munkája elismeréseképpen, és *Hammerstein Judit* kultúráért felelős államtitkár adta át a 90 éves Szőnyi Erzsébet tiszteletére rendezett ünnepi hangversenyen, melyen köszöntőt mondott *Dr. Vigh Andrea*, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem rektora, a hangverseny fővédnöke is.

A Zeneakadémián április 23. és 27. között az európai VOICE projekt keretében, a Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége - KÓTA, az Európai Kóruszövetség - Europa Cantat, a Zeneakadémia, a Magyar Kodály Társaság és a Magyar Muzsikus Fórum által közösen rendezett zenepedagógiai szimpózium az iskolai énekes zenetanítást, iskolán kívüli zeneoktatást, a közösségi éneklés társadalmi hasznosságát, valamint énekművészet-tanár és karvezető képzés témakörét járta körül. A magyarországi

szimpóziumra a zenetudományi, zenepedagógiai előadók mellett sikerült elhívni más tudományterületek képviselőit is, így például *Freund Tamás* agykutatót is. A szimpózium egyik csúcspontjaként került megrendezésre Szőnyi Erzsébet 90. születésnapjának előestéjén a 20. századi magyar zeneszerzés és zenepedagógia legendás alakját köszöntő ünnepi hangverseny.

Szőnyi Erzsébet Sztojanovits Adrienne, Kodálynál és Weiner-nél, tanult, zeneszerzői diplomáját pedig 1947-ben szerezte a Zeneakadémián *Viski János* osztályában. Pedagógiai- és zeneszerzői munkássága, zenei nevelési- és zenei közéleti tevékenysége, rendkívül gazdag életműve a magyar zenei élet büszkesége. A reprezentatív gálakoncerten az ünnepelt legszebb kórusműveiből hangzott el válogatás egykori növendékei, illetve szellemi unokái és dédunokái előadásában. Az április 24-ei hangversenyen közreműködtek a **Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola Gaudete, Laudate és Jubilate kórusai**, a **Musica Nostra Női**kar, a **Budapesti Monteverdi Kórus**, valamint szólisták: *Maros Éva*-hárfa, *Domány Rita* -orgona, *Varsányi Erika*- hegedű, *Gyurkovics Csaba*-brácsa, *Vámos Marcell*-gordonka, *Tóth Benedek*-ütőhangszerek, *Kiss Bernadett*-ének. Vezényelt *Sapson Ferenc*, *Mindszenty Zsuzsanna* és *Kollár Éva*.

Farkas Erzsébet

CSODÁK PEDIG VANNAK

A zenepedagógiai szimpózium két hangversenye

A nemzetközi szimpózium két hangversenyyel fejeződött be. Az egyik április 25-én a Zeneakadémia Solti György Termében (Kisterem) megtartott kórushangverseny, a másik a rákövetkező napon Sebestyén Márta és a Hungarian Folk Embassy közös népzenei bemutatója volt a budapesti MOM Művelődési Házban.

A zeneakadémiai, 25-i esten a nyíregyházi **Pro Musica Leánykar** és az **Új Liszt Ferenc Kamarakórus** lépett fel. A szervezők nyilván nem véletlenül választották épp ezt a két kórust a galaest szereplőjéül, hiszen mindkettő hazai kóruséletünk legjobbjai közé tartozik, egyúttal nemzetközi berkekben is ismert sőt elismert, tehát méltán reprezentálhatta hazai értékeinket és az énekléssel kapcsolatos módszertani tudnivalókat.

Aki ismeri és már hallotta énekelni a **Pro Musica Leánykart**, annak aligha mondok újat azzal, hogy micsoda gyönyörűség hallgatni ezeket a dalosokat, még a szakmabelieknek is. A kórus telt, erőteljes hangzása, más együttesekhez képest vérbő és mégis érzékeny előadómódja nemcsak a magyar néplelek és kórusművészet színe-javát adja, hanem az éneklés lényegét is bemutatja. Dicsérő jelzőkből és nemzetközi díjakból a kórus már annyit gyűjtött be eddig, hogy számlálni is alig lehet. Mint ismeretes, a hazai kórusiskolák közül épp a nyíregyházi az, amelyik használható, ezek szerint jól bevált módszereivel képes volt kinevelni ezt a tökéletes szépségű előadói együttest.

Kossuth-díjas karnagyuk, *Szabó Dénes*, és maga a kórus is újfent remekelt ezen az esten. Előadásukban – nyilván célzatosan – a legismertebb magyar kórusrepertoárból válogattak, hirdetvén: mi, magyarok, Nyíregyházán így csináljuk. Elsőként magyar népdalokat adtak elő, de nem ám akárhogy! Hanem meghökkentő, rendhagyó és felemelő élményt adó módon. Vagyis a megszokottól eltérően a kórus tagjai nem libasorban, némán vonultak fel a színpadra, hanem különböző helyekről egyenként, énekelve, népviseletben sétáltak a színpadra, s mire egyenként oda fölértek, a nézők fülét sok irány-

ból „csiklandozó” sokféle hangszínű gyönyörű uniszono énekből egyetlen hatalmas polifón ének fejlődött, amely aztán visszafelé is megtette ezt az utat: fokozatosan fogyva, a dalosok egyenként hallgattak el, s a dallam végül visszatért a kezdeti egy szál énekhanghoz. Megrázó hangélmény volt ez a sokfelől felhangzó, sokféle egyedi hangszínből fokozatosan kifejlődő, élő, lüktető éneklési mód, amely a magyar népdal lelkét, természetét mutatta meg roppant érzékletesen, folyamatában, fejlődésében. Azt a folyamatot, amelyben a magányos egyszólamú magyar népdal közös, gazdag énekléssé, csodás kórusénekléssé fejlődik, egyúttal a visszautat is jelezte az egyéni, magányos énekléshez.

Természetesen más kórusok is élnek olykor azzal, hogy az egyes szólamokat, szólamcsoportokat egymástól távolabb vagy a színpad, a nézőtér különböző részein, esetleg a karzaton helyezik el a sajátos hangzás, olykor a gyenge szólamok erősítése kedvéért. De itt valami más, egészen különleges történet, különleges üzenete volt ennek a folyamatos mozgás közben véghezvitt előadási módnak: azt jelenítették meg, hogy az eredendően egyszólamú magyar népdal hogyan képes kórusává fejlődni, majd visszatérni az egyéni énekhez. Persze az a szakmai fogás, hogy nem egy helyről, hanem a koncertterem különböző részeiről hangzanak el a művek, nem újkeletű a zenei előadóművészetben. Ezzel már a múlt század hatvanas-hetvenes éveitől kezdve kísérleteztek formabontó hangszeres zeneszerzők, például Stockhausen vagy a japánok,

akik egyenesen a nézőtér ülései alól szólaltatták meg a művet, ezzel sajátos bódulatot, szárnyalás- és lebegésérzetet tudatosan előidézve a hallgatóságban. De hát amíg kísérletező kedvű zeneszerzők és karnagyok lesznek, az ilyesfajta előadási módok – szerencsére – továbbra is létezni fognak. A Pro Musica esetében azonban nem öncélú fiziológiai hatás kiváltási szándékáról, hanem a gonolatébredtetés szándékáról volt szó.

A nyíregyháziak a bevezető népdaléneklést követően olyan ismert Kodály- és Bartók-műveket (Gergely-járás, Villó, Táncnóta, illetve Leánynéző, Bolyongás, Leánykérő) adtak elő, amelyeket a hallgatóság soraiban ülők, vagyis a szimpózium résztvevői, nagyrészt szakmabeliek vagy gyakorló karnagyok minden bizonnyal ismernek, és a saját kórusukkal is előadhatnak, így tehát valóban a módszertani útmutatás, példaadás szándéka vezérelte a nyíregyháziak gálaműsorának összeállítását. Természetesen a jelen kórusirodalmából is kaptunk ízelítőt. Így elhangzott Gyöngyösi Levente két, és Kocsár Miklós valamint F. Biebl egy-egy műve is a Pro Musica erős érzelmi sodrású előadásában, Szabó Dénes szakmai fogásai tisztán, világosan nyilvánultak meg.

A másik fellépő a 2010-ben *Erdei Péter* által alapított **Új Liszt Ferenc Kamarakórus** volt. Róluk is csak a szakmai és esztétikai elismerés legőszintébb hangján szólhatunk. A gálaesten előadott műsoruk egy másik magyarországi kórusiskola, a budapesti kórusiskola stílusából, módszereiből adott bemutatót az elhangzó Mendelssohn-, Gabrieli-, Szabó Barna-, Vajda János- és Schönberg-művekkel. A kórus az európai kórusmuzsika széles anyagából és stíluskészletéből merít, ami a zeneakadémiai színvonalas képzés és gyakorlat része. A nyíregyházi és a budapesti kórusiskola egy-egy reprezentáns kórusa egymás utáni szerepeltetése jól érzékeltette a két kórusiskola közti azonosságokat és különbségeket.

A következő nap, április 26-án **Sebestyén Márta** és a **Hungarian**

Folk Embassy (művészeti vezető a Junior Prima díjas *Rosonczy-Kovács Mihály*) lépett színpadra a MOM Művelődési Házban. A kiváló zenekar hitvallása, hogy megismertesse Európával a magyar népzene, interaktív koncert-előadásokat tartva a magyar népi kultúráról.

Az est káprázatos csoda volt. Erre sajnos kevesebben mentek el a szimpózium résztvevői közül, mint az előző esti, Zeneakadémia-beli hangversenyre. Csak sajnálni tudom azokat, akik lemondtak erről a nem mindennapi élményről. Nem tudják, mit veszítettek. Viszont akik ott voltak, egészen biztos azzal a felemelő érzéssel tértek haza a saját országukba, hogy mostantól már tudják, az európai kultúra és a világörökség szerves részeként mennyire értékes, sokrétű, gyönyörű és színes a magyar népdal, népzene, néptánc. Mi, magyarok pedig újfent megbizonyosodhattunk róla, hogy az egyik becses hungarikumunkat kétségkívül Sebestyén Mártának hívják. Lelki szemük előtt képzeljük el, milyen felemelő lehetett az a műsor, amelyiknek végén a csaknem kizárólag külföldiekből – köztük nem egy hűvös északi szakmabeliből – álló közönség állva, ütemes tapsal köszönte meg Márta produkcióját. Hát igen! Ez a műsor tényleg több volt, mint produkció. Ez nemcsak egy világhírű magyar hang, a magyar népdal, hangszeres népzene, néptánc összetartozásának parádés bemutatója volt, hanem teljes, átfogó magyar kultúrtörténeti és politikátörténeti

beágyazással egybekötött megmutatkozásunk a nagyvilág számára: ezek vagyunk, ilyenek vagyunk, mi, magyarok.

Szólnunk kell arról is, hogy a technikai, vizuális eszközök kitűnően segítették ezt a sikeres magyar megmutatkozást. Ugyanis a színpad közepén kivilágítva mindvégig ott függött Nagy-Magyarország térképe, amelyen a sorban elhangzó ének- és hangszeres számok lelőhelyét egy-egy kigyúló fénypont jelölte. Így a külföldi közönség nemcsak földrajzilag tudta elhelyezni a hallottakat, hanem egyúttal drámai felismerésre is juthatott, amelyet Sebestyén Márta közbevetett magyarázatai is alátámasztottak: az, amit ma magyar kultúrának, magyar népdalnak, népzene, néptáncnak nevezünk, túlnyomórészt a mai országhatáron kívül eső részeken található. Így a külföldi hallgatóságnak akarva-akaratlanul Trianon bűnével is drámai módon szembesülnie kellett. És csodák-csodája, végül mégis állva tapsolva köszönték meg Mártának és a Hungarian Folk Embassy-nak ezt az emlékezetes estét. Ugyanígy segítettek a megmutatkozásunkat a vetített képes bejátszások és filmrészletek is.

Márta mindenből gyönyörűt adott, és azt okosan adta. Volt erdélyi, Maros-vidéki népdal. Voltak Kodály-Bartók kutatóútjának állomásai, jóízű történetekkel fűszerezve. Volt az is, hogy miként épült be egy-egy népdal, dallam Bartók, Kodály vagy Liszt műzenéjébe. Volt „pálkás” magyar népdal is, amellyel a kivetített kottáról Márta megénekelte a hallgatóságot. (Biz’ isten, sajnálom szegény külföldieket, hogy csak dallamaink nemzetközi nyelvét érthették, népdalaink gyönyörűen képszerű magyar nyelvű szövegéből mindvégig egy kukkot se érthettek, kivéve talán az EU „kedvencét”, a „pálinka” szót...) Voltak bemutatott vándordallamok, amelyek de másképp szólnak más-más területen. Volt mindenféle táncnóta, a lassútól a topogóson át az ugróság.

Volt a színpadra időnként be-bepördülő népi táncos pár, amely a népzene, hangszeres muzsikájára szilajon ropta vagy éppenséggel aprózott. Voltak filmen bejátszott népi táncjelenetek és mai táncszínházi másolataik. Voltak sorban bemutatkozó népi hangszeresek, mint ütőgardon, tekerőlant, hosszúfúrugla, duda... Csak hogy ízelítőt adjunk ennek a teljes, gazdag estnek a műsorából. És volt mindennek az avatott királynője, előadója, megszólaltatója, kommentátora, Sebestyén Márta, aki még azt az elképesztő dolgot is tudta, hogyan kell dudamódra énekelni! Bizonyítva azt a kodályi mondást, hogy a leggazdagabb hangszer az emberi hang. Csoda-e, hogy állva tapsoltak a nagyvilág zenei szakemberei egy ilyen est végén? Csoda-e, hogy az est után az előcsarnokban akadt, aki a táncosok, zenészek unszolására mégiscsak táncra perdlött? Ha nem velem történik meg ez az április 26-i Sebestyén Mártacsoda, talán el se hiszem. Pedig megtörtént. Örülök, hogy még léteznek magyar csodák.

Kocsis Klára

A MAGYAR KULTÚRA NAPJA 2014 VESZPRÉM

A Magyar Kultúra Napja alkalmából 2014. január 26-án "A HAZA FÉNYRE DERÜL" címmel a Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége és Veszprém Város Vegyeskara Egyesület ÜNNEPI HANGVERSENYT és MUZSIKUS TALÁLKOZÓT rendezett a veszprémi HANGVILLÁBAN.

Közreműködött a Simonyi Iskola Kicsinyek Kórusa - karnagy Baráth Péterné, a Bartók Béla Nőiakar, Szeged - karnagy Ordasi Péter, a Virtus Együttes - művészeti vezető Miklosik István, Veszprém Város Vegyeskara - karnagy Erdélyi Ágnes, a Szekszárdi Kamarazenekar - művészeti vezető Földesi Lajos, a Veszprémi Liszt Ferenc Kórustársaság - karnagy Vinczeffy Adrienn és a Bartók Béla Férfiakar, Pécs - karnagy Lakner Tamás.

Ünnepi köszöntőt mondott Dr. Mindszenty Zsuzsánna, a KÓTA elnöke.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim, kedves Vendégek, kedves Énekesek!

A Magyar Kultúra napját ünnepelni gyűltünk ma össze. Ha a kultúra szó eredetét keressük, a latin szótár szerint a „cultura” jelentése: „szántás, vetés, megművelés”, de a szónak van egy másik jelentése is: „tisztelet, hódolat”. Nem csodálatos, hogy mennyire kifejezi a latin szó mindazt, ami lényeges?! A magyar kultúra több mint ezer esztendeje virágzik a Kárpát-medencében. Évezredek hagyományainkat, múltunkat idéző tárgyi és szellemi értékeink megőrzése, és továbbadása valóban hasonlatos a szorgalmas és fáradhatatlan szántó-vető földműves munkájához. Ami még kell hozzá: az a bizonyos második jelentése a szónak: tisztelt és hódolat mindaz előtt, ami a honfoglalás kori időktől kezdve mind a mai napig meglévő és folyamatosan gazdagodó magyar nemzeti kultúránkhoz tartozik. Ez a kultúra nagyon összetett dolog: magába foglalja a tudást, a vélekedést, a művészeteket, a morált, a jogot és a szokást, és minden olyan emberi képességet és habitust, amit az ember a társadalom tagjaként sajátít el. Röviden fogalmazva mindazt, amitől igazán MAGYARNAK érezhetjük magunkat.

Wass Albert mondta: „A nemzet élete a kultúrával azonos, nem a politikai történésekkel, melyek csak átfutnak fölötte, mint a szél. A kultúra és a nemzet azonossága az a mindeneken felül álló erő, mely ellen tehetetlenek a fegyverek, és mellyel szemben értelmüket veszítik a szögesdrótok”. ([http://www.citatum.hu/szerzo/Wass Albert](http://www.citatum.hu/szerzo/Wass%20Albert))

A Magyar Kultúra Napját ünnepeljük tehát és az ünnep mindig különleges dolog. Olyan, mint a hegymászonak a sziklapárkány: Egy olyan pillanat, amikor megpihelve visszatekintünk mindarra, ami mögöttünk van, és ráhangolódhatunk arra, ami még csak most következik. Egy olyan pillanat, amikor számot vehetünk múlttal jelenlét és jövővel. Olyan pillanat, amely nélkül szegényebbek lennénk. De nem szabad elfelejteni, hogy az ünnep legmélyebb tartalma nem csupán egy naphoz kötődik, a Magyar Kultúra Napja sem jelentheti az egy napos kulturáltságot. A kultúra közösséget teremt, de sajnos

a kulturálatlanság is. Tény, hogy a valóságshow-k világában nem könnyű a valóban értékes kultúra közvetítése és népszerűvé tétele, de nem szabad elfelejtenünk, hogy ebben mindenkinek egyéni felelőssége és feladata van. És ez csak a hasonló gondolkodású emberek összefogásával valósulhat meg.

A mai nap is egy nagy összefogás eredménye: Körülbelül egy éve a KÓTA Művészeti bizottsági ülésén felvetődött, hogy jó lenne, ha a központi rendezvények nem mindig a fővárosban lennének. Erdélyi Ágnes kollegánk szinte azonnal jelezte, hogy szíves örömet vállalja a Magyar Kultúra napi koncert megrendezését Veszprémben. Sokak áldozatos munkája van ebben a mai napi sokszínű, összetett eseményben, hiszen végül nem csak koncert, hanem előadás, közös éneklés, szakmai eszmecsere és hangverseny is várta itt az érdeklődőket. Igazi, méltó megünneplése a Magyar Kultúra Napjának, értékes, izgalmas kultúrprogramokban lehet részünk. Ezúton is szeretném megköszönni mindenkinek, aki a mai nap minden apró részletét megálmodta, előkészítette, megszervezte és kivitelezte. Köszönet a gyönyörű helyszínért, az anyagi háttér előteremtéséért. És nem utolsósorban köszönet a fellépőknek, az előadóknak, akik fáradságot nem kímélve tudásukat, művészetüket hozták ma ide nekünk!

Szeretettel kívánok mindenkinek szép élményeket a Magyar Kultúra Napján Veszprémben.

Dr. Mindszenty Zsuzsánna

- FELHÍVÁS -

ZENÉS VASÁRNAP DÉLELŐTTÖK BUDAPEST MÚZEUMAIBAN

2014. október 1. – 2015. június 15. között

Szeretettel várjuk kórusaink, népzenei együtteseink írásbeli jelentkezését három időpont megjelölésével.

Vasárnap délelőtti hangversenyeket az alábbi múzeumokban tartunk:

- Magyar Nemzeti Galéria - Budapesti Történeti Múzeum - Néprajzi Múzeum -

További információ: KÓTA Titkársága 1537. Budapest, Pf.: 406. Telefon: 225-3713 E-mail: kota@kota.hu

BÚCSÚZUNK GERENDAY ENDRÉTŐL

**Gerenday Endre Csokonai-díjas karnagy
a Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskeresztjével kitüntetett ny. főiskolai tanár
életének 89. esztendejében, 2014. április 28-án visszaadta nemes lelkét Teremtőjének.
Emlékét örökké megőrizzük!**

Búcsúzó Gerenday Endre karnagy úrhoz

Drága Bandi bácsi!

A Solymári Férfikórus nevében kell most búcsúznom. Annak a közösségnek a nevében, melynek csaknem egy időben lettünk tagjai, Bandi bácsi karnagyként, én egy kicsit később énekesként. Emlékszem a meghallgatásra, amikor nagy örömmel fogadott minket, majd megilletődött újoncként beültünk a szőlőmunkába. Nekem ezzel kezdődött az a közös munka, melyben az évek során megismertük egymást, kórustársak és karnagy.

Tizenhat év hosszú idő. Nehéz lenne elsorolni azt a rengeteg élményt, melyeket együtt éltünk át, a próbák, a fellépések, a versenyek és utazások.

Mégis, saját emlékeimből hadd merítsek, emlékezzünk még egyszer rájuk.

Eszembe jut az első fellépésem, melyen Bandi bácsi azt mondta, hogy „Barátom, te énekelni fogsz, amiben bizonytalan vagy, ott tátogsz!”, vagy a merano-i koncert, ahol a buszon maradt a fekete cipóm és kifogásomra azzal reflektált, hogy „Akkor így lépsz fel tornacipőben!”. Eszembe jut az a hihetetlen kifinomult elegancia, mellyel az egi Szépasszonyvölgyben a cigányzenészt elküldte, hogy mi egy férfikórus vagyunk, majd mi fogunk itt muzsikálni. Emlékszem, a hollandiai, olaszországi, német, osztrák utakra, ahol Bandi bácsi fantasztikus lexikális tudásával idézte fel a helyi nevezetességekhez kapcsolódó tudnivalókat, korábbi családi utazásainak kalandjait.

A tatai kiskórus hétvégére, melynek két napja alatt még aludni is elfelejtettünk. A Lajos utcai farsangi kocsonyázások, melyeken, ha kifogytunk a dalokból, Bandi bácsi a zongora mellé ült és folytatta egyedül, csak vége ne legyen az össze-

Gerenday Endre

1926. április 19-én született Bogyiszlón, ahol édesapja református lelkész volt. Az elemi iskola elvégzése után Nagykőrösön az Arany János Gimnáziumban tanult négy évig, majd szülei nehéz anyagi helyzete miatt (édesapja három fiúgyermeket nevelt) középiskolai tanulmányait a soproni, majd a pécsi gyalogsági hadapródiskolában folytatta. A háború miatt hamarabb került sor avatására, a német frontra került majd 9 hónapig volt amerikai fogságban, sokszor embertelen körülmények között. A pusztasági földön való

jövetelnek.

Mégis mindenképp előtt a próbák jutnak eszembe. Azok a tartalmas, érdekes és élményszerű próbák. Attól a pillanattól kezdve, amikor a solymári művelődési ház elé begördült a „páncélautó”, vagy Bandi bácsi leszállt a buszról elkezdődött valami, ami megmagyarázhatatlanul vonzotta az ember figyelmét a zene felé még akkor is, ha éppen nem a kedve szerinti

legjobb kórusművet tanultuk, illetve gyakoroltuk. Most már tudom, hogy ez az Ő egyéniségéből fakadó vonzerő lehetett.

Bandi bácsi életében legendává vált, akár egy emlékünkből élő jó tanár. De hát az volt, és még több. Tanár-tanító, muzsikus és EMBER! EMBER és TANÁR, aki a közösség igazi formálója, aki tudásával, saját életpéldájával, szakmája iránti alázattal, hazaszeretetével zászlóként állt előttünk. Jellegzetes grimaszai, szófordulatai, finom humora ma is felidéződnek, velünk vannak.

Hálásak lehetünk a Jóistennek, hogy rögzös életútján Bogyiszlóról eljutott Solymárra, ahol a Férfikórus karnagyaként felismerte, hogy a hagyományos sváb dalkincs megőrzése mellett újabb lehetőségek is rejlenek a kórusunkban, így ismerkedtünk meg a hazai és nemzetközi zeneirodalom több kórusművével. Kórusunk vezetésén túl a Solymári Hagyományörző Asszonykórus karnagyaként és a református egyházi élet aktív résztvevőjeként is nagyon sokat adott nekünk.

Drága Bandi bácsi!

Köszönünk, köszönök mindent és azzal búcsúzom, hogy reményeim szerint, ha eljön az idő, majd abban az égi kórusban lehetek énekes, amelyikben Bandi bácsi a karnagy!

Bonivárt Attila Solymári Férfikórus

fekvést, éhezést, szenvedéseket a kemény hadapródiskolai nevelés tette elviselhetővé. Az akaraterő, amelyet ugyanennek a nevelésnek köszönhetett, sok nehézségen segítette át a későbbiekben is.

Zenei adottságai már gyerekkorában megmutatkoztak, 10 éves korában már a kántort helyettesítette a templomban. A hadifogságból visszatérve 1946 nyarán visszament Nagykőrösre és jelentkezett a tanítóképzőbe, ahol még abban az évben felvették ötödévre egy különbözeti vizsga után. 1947-ben szerzett kántortanítói oklevelet, ezzel az oklevéllel jelentkezett Budapesten a Zeneakadémiára, ahová

az Énekszaktanítói tagozatra került. Egyik tanára beajánlotta a Fővároshoz, így sikerült állást kapnia egy általános iskolában, ahol a következő évtől kezdve kinevezett énekszaktanító lett.

Tovább akart azonban tanulni, mert egyház-karnagy szeretett volna lenni. Felvették a Zeneakadémia Egyházzenei tanszakára, de az első év befejeztével az egész tanszakot megszüntették, így került a Középiskolai Énektanár és Karvezető szakra, ahol 1952-ben szerezte meg oklevelét. Tanárai voltak többek között Kodály Zoltán, Ádám Jenő, Zalánffy Aladár, Gárdonyi Zoltán, Viski János, Vásárhelyi Zoltán, Bartha Dénes, Szabolcsi Bence, Gaál Margit, Nagy Olivér.

Az Akadémia elvégzésével párhuzamosan már általános iskolában tanított Óbudán 1948-tól. Itteni fiúkórusával nagy sikerrel szerepelt a Zeneakadémián Kodály Zoltán jelenlétében, aki külön kiemelte a fiúkórus kiváló előadását. A Fényes Adolf utcai és Tímár utcai általános iskolás gyerekekkel zenés színpadot hozott létre, ahol előadták Kacsóh Pongrác: János vitéz c. daljátékát, majd Kodály Hány Jánosát a szerző jelenlétében. Egy évig az Attila utcai általános iskolában tanított, ahol színpadra állították a Székelyfonót, és a kórus mellett zenekart is alapított. Többek között Mozart: Gyermekszimfóniájának előadásával értek el nagy sikert.

1950-ben megnősült. Felesége, Fallenbüchel Ágnes kézimunka-földrajz szakos tanárnő volt, akit 1956-ban Forradalmi Bizottsági tagsága miatt letartóztattak, majd állásából elbocsátottak, ettől kezdve hat évig kifutóként, presszósónóként dolgozhatott, 1962-től taníthatott csak ismét. Egy lányuk született, Ágnes, aki édesapja hatására szintén a zenei pályát választotta.

1962-től a Budapesti Tanítóképző Intézet Gyakorló Iskolájának énektanára lett, ahol az iskolai kórusral számos sikert ért el. 1968-tól két évet tanított Jászberényben a Tanítóképző Intézetben intézeti tanárként, 1970-ben Budapestre került a Tanítóképző Intézetbe majd Főiskolára, ahol főiskolai tanárként működött 1988-as nyugállományba vonulásáig. 2004 év végéig tanított a Nemzetközi Pető Intézetben, ahol a leendő konduktorokat oktatta ének-zenére.

A Főiskolán elsősorban az ének-szakkollégiumon tanított ének-zenét, tanítás-módszertant, zenetörténetet és

hangszerjátékot. Megalapította a Főiskola Zenés Színpadát, amelynek zenei vezetője lett. Műsorukon szerepelt többek között Mozart: Színigazgató, Donizetti: A csengő c. vígoperája, Paisiello: Komikus kantátája, Kodály: Hány János c. daljátéka és Ránki-Vas-Hubay: Egy szerelem három éjszakája c. zenés színműve.

Tanári működése alapján kb. nyolcszor kapott kisebb, nagyobb elismerést.

1949-től kezdve számos énekkar karnagya volt. Mint kórusvezető soha nem kapott kész kórust, ő építette fel valamennyit, mindegyikkel számos sikert aratott, fesztiválfokozatot ért el.

1949-1950: Textor Kendőgyár vegyeskara

Lőrinci Vattagyár vegyeskara

1950-1957: Újpesti Gyapjúszővő Énekkara

1952-1977: Ganz Kapcsolók és Készülékek Gyára

„Újvilág” férfikara

1977-1980: Kőbányai Általános Munkássegylet férfikara

1978-1990: BKV „Egri Ferenc” férfikar (fesztiválfokozat)

1979-1991: Volánbusz „Liszt Ferenc” férfikar

(fesztiválfokozat)

1989-2005: Solymári Férfikar (hangversenykórus)

1990-2009: Láng Művelődési Ház Férfikara/Acélhang Férfikar

1991-1997: Kalevala Vegyeskar

1998-2007: Solymári Hagyományörző Asszonykórus (Arany Rozmaring díj)

2005- Zengő Kórus

Kitüntetései:

1986: Munka Érdemrend Bronz fokozat

KSZDSZ Művészeti Díj

1996: Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskereszt

2002: „Solymárért” kitüntetés (Solymár kulturális életének fellendítéséért, közösséget teremtő karizmatikus szakmai tevékenységének elismeréséért)

2005: Csokonai Vitéz Mihály alkotói díj (a kórusművészet és a hagyományok ápolása terén kifejtett több évtizedes szakmai munkájának elismeréséért)

2006-ban jelent meg a KAIROSZ Kiadónál „Negyedszázad vándorútján – Bogyzslótlól a helilbronni fogolytáborig” c. önéletrajzi könyve.

ÉNEKELJÉTEK AZ ÚRNAK ÚJ ÉNEKET!

**Orbán György Karácsonyi oratóriuma
a Debreceni Református Kollégium 475. jubileumi éve
záróünnepén
a 275 éves Kántus előadásában
(Debreceni Református Nagytemplom, 2013. december 18.)**

Példaértékű összefogás egy kettős évforduló kapcsán: Betöltötte 475. évét a Debreceni Református Kollégium és megkezdte 275. jubileumi évét a Református Kollégium énekkara, a **KÁNTUS**.

A két jubileum találkozása kitűnő alkalmat adott egy minden tekintetben nagyszabású ünnepi rendezvény létrehozására a Debreceni Református Nagytemplomban. A Karácsonyra készülőkollégiumi diáksereg és tiszteletre méltó tanári kara régi hagyományt éltet, amikor a téli szünidőre ünnepi istentisztelet keretében bocsátja haza családjá körébe az ország néha távoli részeiből is ide gyűlt tanulókat. Az idei alkalmat megelőző rendkívüli várakozás nemcsak annak

zonyult. Az 1989-ben keletkezett kompozíció professzionális együttesek számára is kihívást jelentő zenei anyaga a Kántus jelenlegi tagjai számára több hónapos megfeszített tanulási folyamatot jelentett, de egyben a 275 éves múlt eredményeit tükröző méltó, örömteli, büszke vállalkozást. A mintegy tíz kórustételt tartalmazó oratórium sokoldalú előadói készséget és énekes felkészültséget igényel. Ez a feladat megmozgatta a Kántus régi tagjait is, akik örömmel csatlakoztak a fiatalokhoz e jeles alkalomból. Az ütőhangszerekkel és orgonával kiegészített vonószekerek gazdag fantáziával hangszerelt szólamait a debreceni **Kodály Filharmonikusok** tagjai szólaltatták meg odaadó figyelemmel, magas színvonalon. Az énekes szólisták közül a Mária szólamát megformáló *Borsos Edith* érzékeny líraisággal, a három-

szólt, hogy a jubiláris év zárására szóló meghívást elfogadta *dr. Áder János* köztársasági elnök úr, hanem a gazdag programsorozat záró eseménye egyidejűleg a kollégium utóbbi évtizedekben világhíressé vált együttese, a Kántus 275. jubileumi évének nyitánya is.

A Nagytemplomot már a kezdés előtt húsz perccel zsúfolásig megtöltő ünneplő közönség esztétikus és informatív, az esemény jelentőségéhez méltó programfüzetet kapott kezébe, amely pontos kalauzt jelentett a több mint kétórás műsorfolyamhoz. Egyetlen változás történt:

dr. Bölcskei Gusztáv püspök úr hirtelen megbetegedése miatt *Derencsényi István* püspökhelyettes köszöntötte a megjelenteket, kiemelve a két gerundiumot vivő diák mögött bevonuló köztársasági elnököt és feleségét. A rövid áhítatot *Karasszon Dezső* avatott, átélt orgonálása nyomán *Gárdonyi Zoltán* Adventi fantáziája mélyítette el a hallgatókban.

Áder János a jubiláló intézményt köszöntő beszédében méltatta hatását a magyar tudomány és irodalom fejlődésére, és jelentőségét a város és a nemzet művelődéstörténetében.

Minden ünnep elválaszthatatlan, nélkülözhetetlen része a zene.

Orbán György Karácsonyi oratóriumának előadására a kettős jubileum és a Karácsony közelsége a legméltóbb alkalomnak bi-

királyok és az angyalok hangján megszólaló férfi szólisták: *Xavier Rivandeneira*, *Massányi Viktor* és *Szüle Tamás* kiváló karakterizálással, olykor jóízű humorral szolgálták az előadás elevenségét. A mű főszereplője mégis a kórus, amely mindvégig színes karakterekkel, kiegyenlített szólamhangzással, jó szövegmondással és világosan formált zeneiséggel keltették életre az evangéliumi történetet. *Sági Endre* narrátor szép orgánuma és objektív, szabatos szövegmondása nemes keretbe foglalta a sokszínű zenei képeket.

A nagy sikerű előadás széleskörű összefogással jött létre: a kóruszólamok betanításában közreműködött *dr. Török Ágnes* és *Marczi Ernő*, és korrepetitorként az orgona szólamát az előadáson is igényesen megformáló *Sárosi Dániel*.

Mindez azonban nem valósulhatott volna meg egy „spiritus rector”, egy kiemelkedő szellemi vezető integráló személyisége nélkül: *Berkesi Sándor* Liszt-díjas karnagy lelkesítő célkitűzése, kezdő gimnazista kórustagot, régi kollégát és pro-

feszcionista énekest egyaránt partnerként tekintő egyénisége, körültekintő szervezőkészsége mind-mind szükséges, de nem elégséges feltétele egy ilyen kiemelkedő produkciónak. Mindezek azon a gránitnál erősebb alapon nyugszanak, amelynek három rétege a rendíthetetlen hit, az Istentől való tehetség és alázatos szolgálata.

A Kántus jubileumi évének nyitányát jelentő hangverseny három, a Kántus korábbi repertoárjában kiemelt fontosságú zeneszerző: J. S. Bach, Kodály Zoltán és Gárdonyi Zoltán egy-egy

tételének éneklésével zárult, amelyet Török Ágnes és Marczy Ernő vezényletével ünneplő lélekkel énekeltek a kórus egykori és jelenlegi tagjai. Ez úgy hatott az Orbán-oratórium felemelő csúcsteljesítménye után, mint mikor a kiránduló az elért kilátó magasságából visszatekint a megtett út legszebb állomásaira.

Kívánjuk, hogy az új, 2014-es jubileumi esztendő újabb szép állomásokhoz és kiemelkedő csúcshoz vezesse a megújuló **Kántust** és Mesterét, *Berkesi Sándort!*

Hadd zengjen az ének sokáig a zsolttár szava szerint:

Cantate Domino canticum novum!

Ordasi Péter

ELŐSZÖR OSZTOTTÁK KI A GUTTMAN MIHÁLY-DÍJAT A ROMÁNIAI MAGYAR DALOSSZÖVETSÉG (RMD) KÖZGYŰLÉSÉN

Évi közgyűlését tartotta 2013. november 16-án a Romániai Magyar Dalosszövetség (RMD). A Kolozsvári Református Kollégium dísztermében megtartott eseményen Tóth-Guttman Emese elnöki beszámolója mellett tisztújításra is sor került, ám a dalosszövetség tagjai a régi, öt tagú elnökségnek szavaztak újra bizalmat. A szövetség alapszabályzat-módosítása értelmében az elnökség hat tagúra bővült; az új tag Bedő Ágnes karnagy, nyugalmazott kolozsvári zenetanár lett. A tisztújítást követte a szokásos díjkiosztás. A RMD elnökségének kezdeményezésére létrehozták a Guttman Mihály-díjat, amellyel a dalosok 2013-ban elhunyt tiszteletbeli elnökük iránti szeretetüket és megbecsülésüket fejezték ki. A Guttman Mihály-díjat Boldizsár-Zeyk Imre, a tordaszentlászlói kórustalálkozó fűrészes vezetője kapta meg. Zárszóként szombat délután a Kolozsvári Rádióban élő adásban közvetítették a Guttman Mihály Pedagóguskórus hangversenyét.

Idén is a Református Kollégium dísztermében szervezték meg a Romániai Magyar Dalosszövetség (RMD) évi közgyűlését. Székely Árpád igazgató bátorító szavai után Oláh József református lelkipásztor áhítatában a 150., és 124-es zsolttára alapozva kifejtette: Isten kegyelme és szeretete az, ami minket megtart.

Dáné Tibor Kálmán, az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület (EMKE) volt elnöke, beszédében szintén Guttman Mihály, mindannyiunk szeretett Misi bácsija nélküli „hogyan tovább?”-ra összpontosított. – Misi bácsi állandóan itt van közöttünk. A RMD a legaktívabb társszervezete az EMKÉ-nek, és nagyon sok rendezvényt szerveztünk együtt. Hálás vagyok a RMD-nek, és örülök, hogy közel két évtizedig együttműködhettem velük – összegzett Dáné, majd kérésére a jelenlevők egy perces néma felállással emlékeztek 2013 tavaszán elhunyt Guttman Mihály karnagyra.

Tóth-Guttman Emese elnöki beszámolójában szintén édesapja emlékét idézte. – Guttman Mihály magas mércét állított mindnyájunknak, amikor korát meghazudtolva példamutatóan szervezte, bátorította kórusainkat, karnagyainkat – hangsúlyozta a RMD elnökhelyettese, majd közölte: az RMD tagjai az éneklő Erdély megteremtéséért, a zenei anyanyelv továbbéléseért tevékenykednek.

A RMD egyházzenei részlegének vezetője, Sógor Magda kántor a szakvizsgák lebonyolításáról értekezett, illetve az elmúlt héten a Babeş-Bolyai Tudományegyetem (BBTE) Református Tanárképző Karán megszervezett egyházzenei konferenciáról számolt be.

László Attila karnagy, a RMD volt elnöke javasolta, hogy a szövetség ezen túl ünnepelje meg a magyar kóruszene napját. – Az első ilyen jellegű rendezvényt idén június 8-án szerveztük meg Sepsiszentgyörgyön, 10 résztvevő kórusal. Célunk az, hogy magyar zeneszerzők művei szólaljanak meg anyanyelvünkön – tette hozzá.

Major László székelyföldi oboatanár felhívta a jelenlevők figyelmét, hogy tovább kell vinni azt a hagyományt, amelyet a RMD fűvészes részlegének idő közben elhunyt vezetője, Kelemen Antal indított el

a Kovászna megyei Réty településen, amely mára a fűvészes fellegvárává nőtte ki magát.

Egy taggal bővült az elnökség

Tóth-Guttman Emese felkérte Kötő József színháztörténészt, az EMKE főtanácsosát, hogy bonyolítsa le az idei közgyűlésen az elnökségi választásokat. – Az a munka, amit a RMD 2013-ban is kifejtett, köztiszteltetnek örvendő és mindnyájunk megbecsülését megkövetelő munka, amely Misi bácsinak is köszönhető – méltatta a RMD tevékenységét Kötő, majd javasolta, hogy ne változtassanak a győztes csapaton. Ezzel a javaslattal a tagok egyet is értettek. A RMD elnöke maradt tehát Tóth-Guttman Emese, alelnökök: Péter Éva, Kállay-Miklós Tünde, Fórika Éva és Major László. Tóth-Guttman Emese javaslatára úgy módosították a RMD alapszabályzatát, hogy az országos elnökség ne öt, hanem 6 tagú legyen. Az új tag Bedő Ágnes karnagy lett, aki hat éve fáradhatatlanul és nagy szakértelemmel vezeti a Kolozsvári Magyar Pedagógusok Kamarakórusát, amely november 6-án vette fel Guttman Mihály nevét. A fűvészes szakosztály vezetője egy éves mandátumra a székelyföldi Sándor Árpád lett, és amennyiben a következő közgyűlésig bebizonyítja rátermettségét, a közgyűlés majd megerősíti mandátumában. Társvezetőket is választott a közgyűlés: az egyházzenei tagozatba Sógor Magda mellé Potyó István karnagyot, az iskolai énekkarok tagozatába pedig Székely Árpád mellé Lőfy Gellért tanárt. A régiós vezetők: Fejér Kálmán (Partium), Váradi Ilona (Máramaros), Horváth Tünde (Bánság), Kovács András (Maros), László Attila (Kovászna), Öllerer

Ágnes (Bukarest). Tóth-Guttman Emese bejelentette: Major László kezdeményezésére újabb díjat osztanak ki, amelyet édesapjáról, Guttman Mihály karnagyról neveztek el. – A díjat azok kaphatják meg, akik a legtöbbet tettek Erdélyben a kórustevékenység megszervezésért és aktív kórustagok is – magyarázta az elnökszöveg.

A díjkiosztás alkalmával először Ványolós András tanár, karnagy részesült **Jagamas János-díjban**. Laudált Szalay Zoltán zenetanár, akitől megtudhattuk: Ványolós a gregorián és a kortárs zenét művelve több együttessel alapított már; életembe pedig a következő: csak eszköz a zene szolgálatában. A díjat (emléklapok és oklevelet) Jagamas János özvegye, *Jagamas Anna* zenetanár nyújtotta át.

Bíró János, a csíksomlyói kegytemplom kántorát az egyházzenei oktatásban elért munkássága miatt **Zsizsmann Rezső-díjban** részesítették. Laudált Timár Sándor atya, aki ismertette a kántor életútját. – Tizenhárom éve, amióta Bíró János a csíksomlyói kegytemplom kántora lett, megújította a kórust, és mivel fontosnak tartja a kórustagok lelki nevelését is, az éneklést ötvözi a vallással. Hiszi, hogy mindennek alapja a mély hit – közölte a laudáló. A díjat átadta Zsizsmann Rezső lánya, *Zsizsmann Ilona* zenetanár.

Márkos Albert-díjban részesült Lengyel Izabella dévai zenetanár. *Deák Piroška* és *Takács Aranka* pedagógusok laudációját Kállay M. Tünde elnökhelyettes olvasta fel. Ebből megtudtuk: Lengyel Izabellát, a dévai *Téglás Gábor* Iskola zenetanárát, fiatal kora ellenére sikeres megvalósítások jellemzik. – Tanítóként, tanárként fontosnak tartotta a gyerekek zenei nevelését, megszerettette a népdal világát – összegzett a laudáló. A laudált egy szörványünnepségen való nélkülözhetetlen jelenléte miatt nem volt jelen az eseményen. A díjat a zeneszerző fia, *Márkos Albert* hegedűművész nyújtotta át *Kállay Miklós Tündének*, aki majd továbbította a díjazottnak.

Betegség miatt hiányzott *Urszuly Árpád*, akit idén Rónai Antal-díjban részesítettek. Laudációjában Major László kifejtette: Urszuly Árpád 1969 óta következetes, kitartó munkával szervezi, oktatja, Alcsík és Felcsík fúvószenekarainak tagjait. A díjat Rónai Antal fia, *Rónai István* zongoraművész adta át.

Az először kiosztott **Guttman Mihály-díjat** *Boldizsár-Zeyk Imre* kapta meg a negyed évszázada Tordaszentlászlón megszervezendő kórustalálkozókért, és aktív karénekesi tevékenységéért. – A tordaszentlászlói kórustalálkozók Boldizsár-Zeyk Imre beszédéből tudjuk meg, hogy az aktuális kórustalálkozó milyen jeles személyiségnek, évfordulónak tiszteleg. Lokálpatrióta a szó legnemesebb értelmében, mert nem hagyja veszi falujának értékeit. Aktív kórustag és szervező. Biztos vagyok benne, hogy a Guttman Mihály-díj áll majd legközelebb a szívéhez – vélekedett a laudáló Mátyás Katalin tanár.

Koncert a rádióban

A RMD évi közgyűlése a hagyományhoz híven kórushangversennyel zárult, amelyet élőben közvetített a Kolozsvári Rádió. A **Guttman Mihály Pedagóguskórus** (karnagy: *Bedő Ágnes*) november 6-i névadó koncertje után ez volt az első nyilvános fellépésük. *Benkő Judit* a Kolozsvári Rádió magyar szerkesztőségének komolyzenei műsorának szerkesztője köszöntőjében kifejtette: Guttman Mihály neve a hazai zenetörténetben legenda lesz, és a nevét viselő kórus első fellépése pedig zenetörténeti esemény. *Rostás-Péter István*, a rádió magyar főszerkesztő-helyettese videóüzenetében elmondta: a koncert méltó epizódja lesz a rádió és a RMD közti együttműködésnek, színvonalas, igényes szórakozást nyújtva a hallgatóságoknak. A kórus többnyire magyar szerzők vallásos és világi műveit adta elő kristálytisza intonációval. Először a kórus mottójaként ismert Gárdonyi Zoltán: *Bocsásd meg Uristen* című kórusműve csendült fel, majd Knut Nystedt (1915-) norvég zeneszerző *Laudatéjának* előadásával tisztelgett az énekkar Guttman Mihály emléke előtt. *Csemiczky Miklós Pater Noster* és *A. Bruckner Locus iste* ismert darabja következett. Továbbá két Kodály-művet is meghallgathattunk (*Sík Sándor Te Deuma* és *Öregek*). *Bárdos Lajos Jeremiás próféta könyörgése* című művében a kórus az összes intonációs problémát megoldotta. *Kocsár Miklós Hegyet hágék* című kórusművében a magas, második oktávbeli hangok szép artikulációjára figyelhettünk fel. Az est utolsó műsorszámát *Bartók Béla: Négy tót népdala* volt. *Zongorán kísért László Györgyi* tanárnő. A közönség tapsát megköszönve a kórus ráadásaként egy hangulatos kis darabot, *Genée-Herzl: Olasz saláta* című alkotását adta elő, amellyel voltaképpen Guttman Mihályt humorára emlékeztek.

Emeljük ki a szép dinamikai megvalósításokat, a gyönyörű pianókat és fortékat, a kiegyenlített szólamokat, az érthető szövegmondást, a lehetetlenül precíz kezdéseket és frázisvégeket.

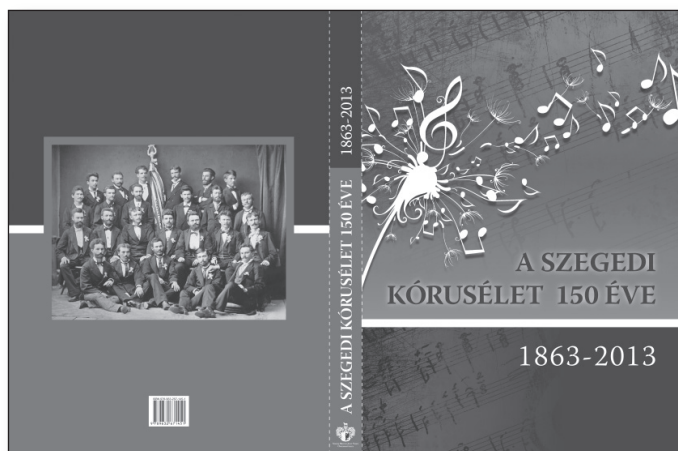
Nagy-Hintós Diana

A SZEGEDI KÓRUSÉLET 150 ÉVE

Ünnepi koncert a szegedi kóruskultúra fennállásának 150. évfordulója alkalmából

A neves évfordulót nagyszabású esemény tette emlékeztetővé. A színhely Szeged városának egyik legimpozánsabb helyszíne a Nemzeti Színház volt. Ünnepi hangulat fogadta a hangversenyre érkezőket, amint a legkisebbek népes csoportja bevonult a színpadra és közel 300 gyermek ajkán csendült fel: Szálljon az ének... Daróci Bárdos Tamás: Ünnepi kánonja, *Diamant Ágnes* vezényletével. –

Közreműködtek, Az Ének-Tagozatos Iskolák kórusai:

SZTE Juhász Gyula Gyakorló Általános Iskola Bárdos Kicsinyek Kórusa és Bartók Gyermek-kórusa, a Rókus Gyermekkar és Rókus Kicsinyek Kórusa.

Ünnepi köszöntőt *Dr. Solymos László* Szeged Megyei Jogú Város alpolgármestere mondott. Szeged város gazdag zenei múltjából idézett neves eseményeket, melyekben az 1860-as évektől kezdődően az egykori szegedi Dalárdák jelentős szerepet töltek be. Tisztelettel említette, hogy a következő évtizedek minden természeti és történelmi nehézsége ellenére virágzott Szeged énekkari kultúrája, és az amatőr kórusok fellegetvára volt. Majd elismeréssel szólt napjaink kiváló énekkarairól, karvezetőikről-tanáraikról.

Ezt követően *Vavrincez Béla*: Széles a Balaton c. művét énekelte vidám, csengő hangon a gyermekek kórusa, *Siposné Csendes Éva* vezényletével, zongorán közreműködött *Kádas Judit*.

A szépen megkomponált meghívó jelezte Szeged

városában működő hét nagy énekkari csoport közreműködését. Minden együttes műsorának be-

fejeztével, valamennyi közreműködő kórus karnagyai emlékrmet vehettek át.

Másodikként a Szegeden működő **Egyházi Kórusok Összevont Kórusa** lépett színpadra, *Baloghné Kovács Magdolna* vezényletével, *Kodály Zoltán*: Adventi énekét szólaltatták meg átélt szép előadásban.

Az **Általános Iskolák Kórusai**-nak népes tábora következett, kilenc iskola kórusa. Általános Iskolák Kórusai névszerint: Arany János; Béke utcai; Gregor József; Szabad Waldorf; Tabán; Tisza-parti; Weöres Sándor; Petőfi Sándor Á.I. Bálint S. Tagiskolája; SZTE Ságvári Gyakorló Á. I. Énekkara.

Az előadott kórusmű: *Kodály Zoltán*: A Juhász, vezénylet: *Tóth Andrea*. *Vavrincez Béla*: Marosszéki dalok, vezénylet: *Molnár-Palusek Emese*, zongorán kísért: *Nagy Ildikó*.

A **Leánykarok**: *Karolina Iskola Leánykara*; *König Hang Kamarakórus*; *Törmöckény Gimnázium Leánykara*; *SZTE Vántus István Gyakorló Zeneművészeti Szakközépiskola Leánykara*. a négy iskola kórusa kb. 90 fővel szerepelt, *Kodály Zoltán*: Esti dal-át adták elő, *Dohány Gabriella* vezényletével.

Női Karok: *Bartók Béla Női Kar*; *Király-König Péter Zeneiskola AMI Tanári Kórusa*; *Lassus Énekegyüttes*; *SZTE Vántus István Gyakorló Zeneművészeti Szakközépiskola Leánykara*; *Törmöckény Gimnázium Leánykara*. Megemlékezve, az esztendő nagy jubileumáról – *Verdi születésének 200-ik évfordulójáról* – Az előadott mű: *Giuseppe Verdi*: *Laudi alla Vergine Maria*. Vezénylet: *Dr. Ordasi Péter*.

Ifjúsági Vegyeskarok: *Ifjú Zenebarátok Kórusa*; *Szegedi Egyetemi Énekkar*; *SZTE JGYPK Argenteus Vegyeskara*; *SZTE ZMK Gregorián Együttese*; *Vox Universitatis Szegediensis*. A közel száz tagú énekkar elementáris erővel szólaltatta meg *Kodály Zoltán*: *Ének Szent István királyhoz c. kórusművét*. Vezénylet: *Delleyne Halama Piroska*.

Vegyeskarok: *Partiscum Kamarakórus*; *Szegedi Vox Nova Kórus*; *SZTE JGYPK Argenteus Vegyeskara*; *SZTE ZMK Gregorián*

Általános iskolák összevont kórusa, vezénylet: *Molnár-Palusek Emese*, zongorán kísért: *Nagy Ildikó*

Együttese; Vox Universitatis Szegediensis.

Giuseppe Verdi: Pater noster c. művét adták elő, Dr. Kovács Gábor vezényletével.

Az **Ősszkar**, impozáns nagylétszáma, Verdi: Nabucco c. operájához méltó nagyszerűséggel adta elő az annyira kedvelt, nagyhatású Rabszolgák kórusát.

Tíz énekkar szerepelt az együttesben. Az eddig felsorolt Vegyeskarok mellett a Dugonics András Piarista Iskola Kórusa; a Liszt Ferenc Kamarakórus; és a Máv „Hazánk” Énekkar vett részt. A kórust Gyüdi Sándor, Liszt-díjas karnagy vezényelte. Zongorán kísért: Dr. Dombiné Kemény Erzsébet.

Móczár Gábor a Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége, a KÓTA társelnöke mondott ezt követően ünnepi köszöntőt. Elismerését fejezte ki Szeged városának, amellyel ápolja és élteni a másfél évszázadot átölelő magas zenei kultúrát, amint ez a hangverseny is bizonyította minden korosztályának a részvételével. Végül további jó munkát kívánt az elkövetkezendő évtizedekhez.

Befejezésül az Ősszkar kiegészült a hangverseny során szereplő valamennyi énekessel. A szín-

padra bevonultak a legkisebbek, a nézőtér két oldalán pedig további kórustagok foglaltak helyet, hogy teljes legyen az együttes a „Nagy Kánonhoz”. Rozgonyi Éva, Liszt-díjas karnagy lendületes vezényletével megszólalt: A magyarokhoz, Kodály Zoltán - Berzsenyi Dániel versére írt örökértékű műve. A lelkes hangulat az elengedhetetlen ismétlést követően, az énekesek és a közönség egyaránt meghatódva, hosszas tapsal fejezte ki örömét és köszönetét e szép hangversenyért.

A köszönet és elismerés azonban szóljon mindazoknak, akik ezt a Jubileumi koncertet megszervezték, létrehozták, megvalósították. Bizonyára nagyon sokan vettek ebben részt, de említsük meg Száz Krisztina nevét, aki fáradhatatlan energiával állt a szervezés minden posztján, a zenei színvonal és a gördülékeny lebonyolítás területén egyaránt. A Meghívó nem sorolja fel a szervezőket, de egy szép könyvborító fotójával illusztrálva közöl egy ismertetést.

„A szegedi kórusélet másfél évszázadára visszatekintő jubileumi kiadvány készül, mely szeretné megörökíteni több ezer egykori és mai kórustag, valamint karnagyaik tevékenységét.”

Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzatának reprezentatív kiadványa azóta megjelent. A ZeneSzó harmadik számában bemutatjuk „A szegedi kórusélet 150 éve” c. szép kiállítású könyvet.

Márkusné Natter-Nád Klára

Egy kis technika... 99.

Eretnek gondolatok következnek. Ha rajtam állna, eltörölném az osztályzást a készségtárgyakból. Csak egy magatartásjegy félét kellene adni, ami a munkához való hozzáállást, a részvétel milyenségét tükrözné. Mert egyebekben a jókedvű részvétel a fontos, a tárgy megszerettetése, hogy jelen legyen a gyermek későbbi életében a sport, a mozgás, a művészetek, s ezekben ne a megmértetés, a verseny, a minősítés domináljon. Ha az éneklést nézzük, a feleltetés tulajdonképpen egy szereplés. A jó tanár csak azt kéri számon, amit meg is tanított. Vajon szerepel-e a tananyagban, hogy mitől fog jól sikerülni (a zenei anyag elsajátításán kívül) egy énekes szereplés? Az éneklés alapeletben az érzelmek kifejezésére (is) szolgál. Ha egy gyermek kiáll az osztály elé egyedül énekelni, körülvéve a társak kritikus fülével, és szembeszállva a lámpaláz gátló hatásával mégis valamit kiad magából valamit, azonosulni próbál a dal hangulatával, az csak elismerésre méltó, függetlenül a teljesítmény szakmaiságától. Ha ilyen esetben egy szigorú tanártól rossz jegyet kap, leforrázva helyreül, s egy életre elmegy a kedve az énekléstől. A probléma gyökere itt is a spontán és az akaratlagos (interpretációs) éneklés különbségeinek figyelmen kívül hagyásában rejtezik. Spontán akkor fakadunk dalra, ha belefeleledkezünk valamibe, s érzelmeink éneklésben öltönek testet, önkéntelenül. Ilyenkor technikailag „minden rendben van”, a spontánul éneklő ember sosem erőlteti a hangját, sosem megy túl a természetes hangterjedelmén, stb. A külső indíttatásra éneklő ember akaratlagosan indítja a hangot, s erre meg kell tanítani. El kell találni a hangmagasságot (zenei feladat), hangszerveit a jó működés céljából kell összerendeznie (technikai feladat). A baj ott van, hogy a tudatos éneklésnél elvárják a spontán éneklés technikai körülményeit. Még ez sem lenne lehetetlen, ha az éneklő kiváló színészként teljes mértékben azonosulna a dal érzelmi tartalmával, s képes lenne azt közvetíteni. Ebben az esetben is nagyjából rendben helyén szólal meg a hang. Ezért van az, hogy pár gyerek mindig akad, aki szívesen kiáll, és úgy elénekli a dalt, hogy élvezet hallgatni. Jellemzően a gyermekek ezen elenyészően kis százalékából válnak később a színészek, énekesek, előadóművészek. A többség viszont megtanítandó még csoportban is, hogy miként indítsa az éneket (levegővétel, artikuláció, stb.), hogy könnyedén, a spontán énekléskor tapasztalt jó (technikai) közérzet közepette énekeljen akkor is, mikor felszólításra, külső indíttatásra énekel. Ha pedig szólóban kell énekelni (felelés), akkor mindezekhez még további ismeretek szükségesek, hogy magabiztos lehessen a gyermek hangadása, s az egyedül éneklés ne a kínpadra vonással legyen egyenlő. Tehát sokadszorra is meg kell ismételn: elengedhetetlenül szükséges, hogy az ének-zene tantárgy tartalmazza az énektechnikai elemek oktatását is, természetesen speciális, a gyermekek különböző korosztályainak megfelelő formában. Ennek pedig az a feltétele, hogy a tanárképző intézmények erre felkészítsék a leendő tanárokat.

Dr. Bruckner Adrienne

ZENESZÓ – 2013 XXIII. ÉVFOLYAM

Angi István Mindnyájunk Misi bácsija 4-5/2	Józsa Mónika A jubileumi, XV. Csengő Énekszó 12-13-14-15/4	Október 23. Koncert a Mátyás templomban – Ünnepi megemlékezés 6-7/7
Apats Gábor 110 éves a Vass Lajos Kórus 6-7-8/8	Juhász Edit Kitartunk? – Kecskeméti gondolatok 11-12/10	Országos Minősítő Kórustalálkozó 5-6/5
Bedő Ágnes Magyar ifjúsági énekkarok hangversenye Kolozsváron 12/2	K. Udvari Katalin Tehetséggondozás Kodály szellemében 14-15-16-17/10	Mocskonyiné Tallér Edit Merre tart a magyar zenei nevelés? I. 15-16-17/6
Berkesi Sándor Zenei kincsek a Református Kollégium Nagykönyvtárában 17/10	-káká- A Máté passió húsvétkor 9-10/3	Merre tart a magyar zenei nevelés? II. 16-17/7
Berta Alexandra Csutorás tábor 2013 10-11/5	Karai József szakmai önéletrajza egyházi és egyházi jellegű művei 12/7	Orosháza –Éneklő Ifjúság 2013. 10-11/3
Bognár László József 110 éves a Tungsram Kodály Zoltán Férfikar 5-6/9	Kerekesné Pytel Anna Püünkösdváros kórusfesztivál Baján 3-4/3	Nagy Ernő III. Keszthelyi Dalünnep 3/4
Bruckner Adrienne Egy kis technika... 90., 91., 92., 93., 94., 23/1., 19/2., 19/3., 19/4., 19/5., 95., 96., 97., 98., 19/6., 19/7., 19/8., 8/9., 18/4	Veszprém megyei Éneklő Ifjúság 5-6-7-4/4	Verdi-Erkel ünnepi hangverseny Pécssett, a Kodály Központban 3/7
Hangképzés a Szabolcsi Bence Zeneiskolában	K.K. Szabó Soma a Budapesti Nemzetközi Kórusversenyéről 8-9-3/3	Nagy Márta Szokolay Sándor utolsó köszöntése 3/9
Bujtorné Nagy Judit Dalest, 75. születésnapra (Balázs Árpád) 17-18/1	Kocsis Klára 80 éve született Kocsár Miklós 8-9-10/10	Születésnap megemlékezés a Magyar Művészeti Akadémia szervezésében 6/3
Emesz Lilla A pécsi Szent Ferenc templom Szeráfi Kórusának karácsonyi koncertje 16/1	Hangverseny a Magyar Kultúra Napján 3-5/1	Nagy-Hintós Diána Angyali hangok Magyarországról 8/6
Erdős Jenő Példásan felkészült kórusok az Éneklő Ifjúság hangversenyén, Nyíregyházán 9-10-11/2	Rómeók és Júliák mestere 7-8-9/2	Ordási Péter Gazdagok vagyunk! 13-14/1
Fehér Anikó Ünnepi hangverseny a Zene Világnapja tiszteletére 3/6	Gyönyörűen fúj a flótád! – Keszthely visszénye 15-16-17/8	Bartók stílusának elemei Kocsár Miklós kórusműveiben 3-4-5-6-7-8/10
Fekete Anikó „... thema con variazioni ...” – beszélgetés Sáy László zeneszerzővel 7-8/9	Kőszegi Anikó István király operakórus 13/10	Pintér Örs „Haj, dana dom!” - Franciaországban a Budapesti Monteverdi Kórus 17/4
Füri Ildikó Nagy sikerrel zárult a 23. Pécsi Kamarakórus Verseny 4-5/4	Kovács Attila A pécsi zenei élet „szigettermelő embere” – a 80 éves Ivasivka Mátyás 7-8-9-10/1	Raduj Klára Tavaszi kórusünnep 11-12/4
Gerzanics Magdolna Búcsú Kreis Ferentől 6/5	Kovács Mária ZeneSzó – 2012, XXII. évfolyam (cikkgjegyzék) 22/1	Regős Amarilla Interjú Regős Zsolttal, a miskolci Nemzeti Színház karigazgatójával, a Fráter Kórus vezetőjével 13-14/8
Hagyományörzés Hévízgyörkön 18-19/10	Ismét Zeneakadémia! 8/8	Somogyvári Ákos Verdi-Erkel-Wagner gála Győrben 11/10
Hírek dr. Várnai Ferencről 17/3	Koncert Szentendrén 2/10	Verdi-Erkel-Wagner gála Miskolcon 4-5-6/6
Kérdések a Kárpátalján élő dr. Vári FABIÁN Lászlóhoz 19-20-21/1	Kórus bemutatkozása 16/5	Szabó Alfréd Negyven éves a ceglédi Kardos Pál Pedagógus Énekkar 12/1
Megint „Ködellik a Mátra” –Regionális találkozó 16-17/3	Két évtized 14-15/6	Szabó István püspök laudációja és a Károly Gáspár-díj átadása Berkesi Sándor karnagynak 5/8
Népzenei hírek innen-onnan, 2013-ban 9-10-11/6	Pécsiek Pesten 16-17/2	Szilágyi Szilárd Kapcsolatépítés és mesterkurzus a Távol-Keleten 2/8
Zagyvarékas ünnepel 15-16/7	Krasznai Gáspár A „couleur locale” Giuseppe Verdi műveiben 12-13-14-15/5	Törtély Zsuzsa Ivasivka Mátyás karnagy-tanár 80 éves 6-7/1
Gungl Rita Örömkoncert Pécssett 8/5	Schiller-Verdi: Luisa Miller 14-15-16-17-18-19/9	Vajna Katalin Kávási Sándorra emlékezünk 6/6
Gyimesi Viktor A Pécsi Kamarakórus adventi koncertje 15/1	Kreis László Taksony polgármestere búcsúztatója Elhunyt Kreis Ferenc 7/5	Vajna Katalin, Lengyel Erzsébet Éneklő Ifjúság 2013 – Jász-Nagykun-Szolnok Megyében 13-14-15-16/2
Hartányi Judit A II. Szinkópa Vegyeskari Találkozó zárókoncertje 18/3	Lengyel Erzsébet, Vajna Katalin Éneklő Ifjúság 2013 – Jász-Nagykun-Szolnok Megyében 13-14-15-16/2	Varga Anna Ünnepi hangverseny október 23-án 7-8/7
Hraschek Katalin Beszámoló a XXII. Éneklő Ifjúság szakmai napokról 12-13-14-15/3	Márkusné Natter-Nád Klára A Bárdos Lajos iskolák mini-fesztiválja 8-9-10/4	Varga Ferenc Éneklő ifjúság a Budapesti Egyetemi Katolikus Gimnázium Dísztermében 17-18/2
Hoffner Tibor Magyarországon, magyarként az Európai Ifjúsági Kórusban 4-5/5	A Pécsi Kamarakórus 55 éves jubileumi hangversenye 4-5/9	Bartók Béla Újszászon 11-12-13/6
Huber Gergely Kodály-ünnepségek Pécssett 14-15/1	Emlékezés Lajtha Lászlóra 10-11/1	Vári FABIÁN László Útban Törökország felé (vers) 21/1
Ivasivka Mátyás 1956 a zeneművészetben – Előzmények és utóhangok 8., 13-14/7	KÖNYVJAJÁNLO: Bartók Béla és Paul Sacher levelezése 1936-1940 – közr. Bónis Ferenc 7-8/6	Várnai Ferenc Emlékezés Kávási Sándor karnagyra 9/5
Könyvajánló: Egy huszadik századi mecénás – Bónis Ferenc legújabb könyve 11-12/3	Megemlékezés Kodály Zoltán sírjánál 2012. március 6-án 5-6-7/2	Virágh Imre A Vox Mirabilis Kamarakórus a krakkói püünkösdi ünnepeken 16/4
	Névadó hangverseny Guttmann Mihályemlékére 3-4/8	A Vox Mirabilis Kamarakórus meghívására Székesfehérváron a Manila Koncertkórus 15-16/4
	Országos hangversenysorozat Verdi-Wagner-Erkel emlékére 4-5/7	Zemlényi Katica III. Székesfehérvári Kamarakórus Fesztivál 12/5
	Szinkópa vegyeskari találkozó 2013 7-8/3	
	Minátszenty Zsuzsánna A 23. Pécs Kamarakórus Verseny – Ünnepi köszöntő 4/4	
	„Angyalkórus szól az égből” 16-17/1	
	Bevezető beszéd a Magyar Kultúra Napján a Néprajzi Múzeumban 5-6/1	
	Ifjúsági kórusainknak ajánljuk a celjei kórusversenyt 5/3	
	Kaposvár – Kicsinyek Kórusainak 12. Országos Találkozója 3/2	

XXIII. Keszthelyi Reneszánsz és Barokk Napok	20/2	Europa Cantat XIX. – Pécs 2015	18/8	SABr	9-10-11/7
Együttműködési megállapodás	17/5	Sajtóközlemény (EC Pécs 2015)	14/9	Berkesi Sándor: Betlehem városba – Karácsonyi népdalrondó SATB	9-10-11-12/8
Elhunyt 85 éves korában Botka Valéria kóruskar-nagy	2/5	KOTTAMELLÉKLETEK		Dubrovay László: Szózat (Vörösmarty Mihály)	9-10-11/9
Elhunyt Karai József Erkel-díjas zeneszerző	3/5	Karai József feldolgozása: Ének Árpád-házi Szent Margitról		Unisono coro + zg.	9-10-11/9
Elhunyt Kávási Sándor kóruskarnagy	2/5	(Bozóki Mihály szövege és dallama 1797-ből)			

Összeállította **KOVÁCS MÁRIA**

FELHÍVÁS TOVÁBBKÉPZÉSRE

Csoportos és egyéni énekhangképzési ismeretek Bruckner Adrienne: Énekelni jó(l)! c. könyve alapján 2014. második feléve

Felelős: Dr Vékássy Lászlóné
Cím: 1052. Budapest Vármegye u. 9.
Tel.;; 06/20/353-3764
e-mail: vekassy@t-online.hu
NFM eng.szám: 82/51/2012.

A továbbképzés célja:

- A csoportos énekhangképzés korszerű módszereinek elterjesztése, középpontban az énekhangok kezelésének, fejlesztésének felelősségteljes szemléletével.
- A tanárok egyéni hangképzésének fejlesztése, hangi karbantartás, munkaképesség gondozás.

A jelentkezés feltétele:

felsőfokú zenei végzettség
Javasolt munkakörök:
zenepedagógus, ének-zenét tanító tanár, tanító, óvodapedagógus

Az ismeretek számonkérésének módja:

- írásbeli beszámoló formájában beéneklési terv készítése adott korosztály számára;
  - aktív részvétel kamaraének mini koncerten.
- Foglalkozási órák száma: 30 óra

A továbbképzés ideje 2014. második felében:

- szünetekben:
- június 19.,20.,23.,24.,25.,26., (jelentkezési határidő: június 10.)
  - aug. 26.,27.,28.,szept. 6.,13.,20 (jelentkezési határidő: aug.15.).
- tanév közben:
- november 8.,15.,22.,29.,dec.6.,13.. (jelentkezési határidő: nov.1.)

A részvételi díj összege: 45.000 Ft

Részvételi díjon felüli költségek: vidékieknek szállás

Helyszín:

Szabolcsi Bence Zeneiskola, Budapest, V. kerület Vármegye utca 9.

A továbbképzés

- foglalkozik az összes hangképzéssel kapcsolatos pedagógiai kérdéssel (hangképzés szemléletű óravezetés, - kóruspróba, a mutálás problémái),
  - tartalmazza a különböző korosztályok beénekltetési módszereit, gyakorlatait,
  - egyéni (5 óra) hangképzési ismereteket nyújt.
- Az előadásokat (17 óra) a gyakorlati mozzanatokról tanultak azonnali csoportos kipróbálása követi (8 óra)

Egyes példányok (ára: 300,-Ft) beszerezhetők:

Nagykanizsán: Katona Noémi előadónál a Hevesi Művelődési Központban (Széchenyi tér 5-9.)

Pécsen - Pécsi Nevelők Háza Egyesület székházában (Pécs, Szent István tér 17.)

Tatabányán Saltzer Géza karnagynál és a Szerkesztőségben

XXIV. KESZTHELYI RENESZÁNSZ ÉS BAROKK NAPOK

rendezvényei és kurzusai

a Keszthelyi Helikon Kastélymúzeumban 2014. július 21 - július 28.

Program: Délelőtt-délután kurzusmunka, szakmai előadások, este koncertek.

A fő zenei kurzus mellett tánc- és népi énekstílus kurzus társítható.

1. Reneszánsz és barokk kórusirodalom-ismeret és karvezetés

Kurzusvezető tanár: **Dr. KUTNYÁNSZKY CSABA** karnagy, az LFZE tanára

2. Blockflöte, fafúvós hangszerek, reneszánsz és barokk előadói gyakorlat

Kurzusvezető tanár: **KÁLLAY GÁBOR**

3. Reneszánsz és barokk táncok

Kurzusvezető tanár: **ARANYOS ÁGOTA**

4. Régi gitár-, és lantmuzsika, reneszánsz és barokk pengetős előadói gyakorlat, kamaramuzsika

Kurzusvezető tanár: **TOKODI GÁBOR**

5. Népi énekstílus- Kurzusvezető tanár: BODZA KLÁRA

Részvételi díj: Diák: 45.000,-Ft Felnőtt: 55.000,-Ft

2014-ben a kurzusokat együtt tartjuk, kurzusidő az érkezési és elutazási napon túl 5 helyett 6 nap!

A részvételi díj tartalmazza a kurzus díját, szállást a Kastélyban, reggelit, ebédet és a KÓTA által szervezett esti programokra való belépés jogát.

Jelentkezési határidő: 2014. június 01.

Jelentkezési lap a KÓTA Titkárságon igényelhető, ill. honlapunkról letölthető:
www.kota.hu

Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége - KÓTA

Postacím: 1537. Budapest, Pf.: 406 Tel.: 225-3713

E-mail: kota@kota.hu Vadász Ágnes Mobil.: (36-30) 297-43-14

A Keszthelyi Reneszánsz és Barokk Napok rendezvénysorozatát és kurzusait a KÓTA nagy érdeklődés mellett 1990 óta rendezi.

A karvezető kurzust 18 éven át **Prof. Párkai István** Kossuth-díjas karnagy, zongoraművész, nyugalmazott tanszékvezető egyetemi tanár vezette. Munkáját 2009-től **Dr. Kutnyánszky Csaba**, a Zeneakadémia rektorhelyettese vette át.

2014-től Tokodi Gábor gitár-, lantkurzusa váltja fel Lorenz Dávid gitárkurzusát.

Tokodi Gábor repertoárja a különféle pengetős hangszerek (reneszánsz lantok, teorba, barokk- és klasszikus gitár) használatából adódóan megkapóan színes, a szólisztikus műsorok mellett változatos összetételű kamarazenei formációkban való részvételre ad lehetőséget.

Gitártanári és kamaraművészi diplomáját Bozóki Andrea növendékeként szerzi meg Szegeden, előadóművészi diplomáját pedig Róth Ede irányításával Győrben. Magyarországi gitártanulmányainak lezárása után a Frankfurter Zeneakadémia ösztöndíjas (DAAD) növendéke. Itt Michael Teuchert és Thomas Bittermann irányításával szerez művészdiplomát gitárból (2001), majd Yasunori Imamura művészosztályában lant és régi-zene előadóművészként (2005). Azon kevés pengetős hangszeres előadóművészek közé tartozik hazánkban, aki a modern klasszikus gitárból és a korhű lantjátékból egyaránt művészdiplomával bír.

Főiskolai tanulmányainak kezdete óta koncertezik, szólistaként és kamarazeneesként Európaszerte fellépett már (London, Frankfurt, Barcelona, Versailles, Brüsszel, Köln, Freiburg, Palma de Mallorca, Turku stb), valamint India több nagyvárosában is járt reneszánsz és barokk zenei műsorokkal.

A keszthelyi kurzus izgalmas lehetőséget kínál a lant- és gitárjátékosoknak egyaránt, hogy saját szólódarabjaik mellett egy kreatív közegben gyűjtsenek élményeket és praktius ismereteket a díszítéstechnikákról, a barokk continuo játékról és improvizációról.

Szeretettel várjuk az érdeklődőket kurzusainkra!